

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 108

**Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile 73
Milletvekilinin Turist Rehberliği Meslek Kanunu
ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği
Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi (2/2002) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2002 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları.....	6
- Genel Gerekçesi	7
- Madde Gerekçeleri	8
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu	10
• Muhalefet Şerhleri.....	17
• Teklif Metni.....	58
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....	58

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Hüseyin Yayman</i>	<i>Ayşe Böhürler</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>
Hatay	Kayseri	Afyonkarahisar
<i>Orhan Yegin</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>
Ankara	İstanbul	Tekirdağ
<i>Necmettin Erkan</i>	<i>Mesut Bozatlı</i>	<i>Harun Mertoğlu</i>
Kırşehir	Gaziantep	Rize
<i>Mustafa Kaplan</i>	<i>Yahya Çelik</i>	<i>Ömer Oruç Bilal Debgici</i>
Kırıkkale	İstanbul	Kahramanmaraş
<i>Mustafa Hakan Özer</i>	<i>Latif Selvi</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>
Konya	Konya	İstanbul
<i>Çiğdem Erdoğan</i>	<i>Cemil Yaman</i>	<i>Sami Çakır</i>
Sakarya	Kocaeli	Kocaeli
<i>Murat Cahid Cıngı</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>Havva Sibel Söylemez</i>
Kayseri	Ankara	Mersin
<i>Meliha Akyol</i>	<i>Cevahir Uzokurt</i>	<i>Jülide Sarıeroğlu</i>
Yalova	Niğde	Ankara
<i>Lütfi Bayraktar</i>	<i>Ayhan Salman</i>	<i>Mehmet Demir</i>
Sakarya	Bursa	Kütahya
<i>Ersan Aksu</i>	<i>Seydi Gülsoy</i>	<i>Mervan Gül</i>
Samsun	Osmaniye	Siirt
<i>Mustafa Oğuz</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Seda Gören Bölük</i>
Burdur	İzmir	İstanbul
<i>Meryem Göka</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>Yusuf Ahlatcı</i>
Konya	İstanbul	Çorum
<i>Ahmet Fethan Baykoç</i>	<i>İsmail Erdem</i>	<i>Faruk Kılıç</i>
Ankara	İstanbul	Mardin
<i>Fatma Serap Ekmekci</i>	<i>Halil Uluay</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>
Kastamonu	Kastamonu	İzmir
<i>Mehmet Emin Öz</i>	<i>Abdurrahim Fırat</i>	<i>Seda Sarıbaş</i>
Erzurum	Erzurum	Aydın
<i>Halit Yerebakan</i>	<i>Şengül Karslı</i>	<i>Adem Korkmaz</i>
İstanbul	İstanbul	Burdur
<i>Bünyamin Bozgeyik</i>	<i>Saffet Bozkurt</i>	<i>Ercan Öztürk</i>
Gaziantep	Zonguldak	Düzce

<i>Kadem Mete</i>	<i>Kemal Karahan</i>	<i>Mustafa Yavuz</i>
Muğla	Hatay	Bursa
<i>Azmi Ekinci</i>	<i>Adil Biçer</i>	<i>Turan Bedirhanoglu</i>
İstanbul	Kütahya	Bitlis
<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Nilgün Ök</i>	<i>Ali Temür</i>
Hatay	Denizli	Giresun
<i>Nazım Elmas</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>Ejder Açıkkapı</i>
Giresun	Zonguldak	Elâzığ
<i>Adem Yıldırım</i>	<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Erol Keleş</i>
İstanbul	Kahramanmaraş	Elâzığ
<i>Mevlüt Kurt</i>	<i>Sayın Bayar Özsoy</i>	<i>Rukiye Toy</i>
Kahramanmaraş	Kayseri	Sivas
<i>Emre Çalışkan</i>	<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Oğuzhan Kaya</i>
Nevşehir	Tokat	Çorum
	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Bayram Şenocak</i>
	Afyonkarahisar	İstanbul

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2002 Esas numaralı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde imzamın bulunmasını talep ediyorum.

Gereğini arz ederim.

12.02.2024

Faruk Aytek

Adana

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 09/02/2024 tarihinde sunulan 2/2002 Esas Numaralı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

12.02.2024

Sena Nur Çelik Kanat

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

12.02.2024

Mestan Özcan

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/2002)	
ESAS	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Dünya büyük bir değişim yaşamaktadır. Bu değişim üretim ilişkilerini, yönetim sistemlerini, ekonomileri, hizmet sektörünü ve topyekün hayatı derinden etkilemektedir. Yaşanan paradigma değişimi başta anlayışlar olmak üzere her alanda köklü dönüşümlere kapı aralamaktadır. Bu süreçlerden turizm sektörü de etkilenmektedir.

Turizm sektörü refah düzeyinin yükselmesine, iletişim, haberleşme ve ulaşım alanında yaşanan değişim ve dönüşüme paralel olarak dünyada daha fazla öne çıkmıştır. Günümüz dünyasında turizm kamu diplomasisinin ve ülkelerin yumuşak gücünün önemli araçlarından biri haline gelmiştir.

Yaşanan bu değişim ve dönüşümden Türkiye de önemli ölçüde etkilenmektedir. Dünyanın en önemli turizm ülkelerinden biri olan ülkemiz, ortak akılla yeni hedefler için yeni stratejiler belirleme sürecindedir. Ülkemiz Dünyanın turizmde en iddialı destinasyonlarından biridir. Türkiye, turizmdeki bu iddialarını ve hedeflerini gerçekleştirmek için başta anlayışlar olmak üzere tüm süreçleri yeniden yapılandırmalıdır.

Turizm ekosisteminin en önemli bileşenlerinden biri olan turist rehberlerinin çağdaş bir anlayışla yeniden tanımlanması gerekmektedir. Bu bağlamda turizm sektörü tarafından uzun süredir dile getirilen talepler önemli ve değerlidir.

Turist rehberliği hizmetine ilişkin faaliyet, görev ve sorumlulukların düzenlendiği 6326 sayılı Kanun 2012 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanun Teklifi ile; değişen koşullar karşısında uygulamada ortaya çıkan sorunların çözümü ve hizmet kalitesinin artırılması için 6326 sayılı Kanunda ihtiyaç oluşan alanlara ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Turist rehberlerinin niteliklerini arttırmak amacıyla mesleğe kabul koşulları yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca Çince başta olmak üzere ülkemize yönelik turizm potansiyelinin karşılanması teminen Kültür ve Turizm Bakanlığınca kültür ve turizm politikaları doğrultusunda belirlenecek Uzak Doğu dillerindeki turist rehberliğinin teşvik edilmesi ile sanat tarihi ve arkeoloji mezunlarının mesleğe kabulü konularına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

Turist rehberliği sertifika programları ve uygulama gezilerinin talepleri karşılama yetersiz kalması sebebiyle, bu eğitim programları ile gezilerin Kültür ve Turizm Bakanlığının talebine rağmen belli bir süre içinde birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılmaması halinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılması öngörülmektedir. Belgesiz rehberlik faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla 1618 sayılı Kanun ile düzenlenmiş olan idari para cezası 6326 sayılı Kanun kapsamına alınmaktadır. Ayrıca seyahat acentalarının ve turist rehberlerinin verdikleri hizmetler sırasında, müşterilerin bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri, seyahat acentaları için 1618 sayılı Kanun ile, turist rehberleri için ise 6326 sayılı Kanun ile ayrı ayrı yaptırma bağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile mevcut durumda ilgili meslek kuruluşu tarafından açılan sertifika programlarının ihtiyacı karşılamaması sebebiyle, 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ülkesel veya bölgesel turist rehberliği eğitim programlarının Bakanlığın talebiyle ilgili kuruluşlar tarafından düzenlenmesi yönünde değişiklik yapılmaktadır. Karar alma süreçlerinin etkinleştirilmesini sağlamak üzere, Bakanlık tarafından ilgili meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması zorunluluğu da kaldırılmaktadır.

Mesleğe kabul başvurularında, yabancı dil yeterliliğini belirlemeye yönelik sınavın, konusunda uzman ve tarafsız kuruluşlarca yapılması, mevcut durumda ilgili meslek kuruluşu tarafından açılan uygulama gezilerinin ihtiyacı karşılamaması sebebiyle uygulama gezisinin Bakanlığın talebiyle ilgili kuruluşlar tarafından düzenlenmesi yönünde değişiklik yapılmaktadır.

Turist rehberlerinin genel bilgi düzeyinin sağlıklı ölçülebilmesi ve mesleğin icrası için yeterli seviyede olduklarının belirlenebilmesi amacıyla adayların konusunda uzman kurum veya kuruluşlar tarafından yapılacak olan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları gerektiği hususu hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, yabancı dil şartını sağlayamadığı için rehber olamayanların mağduriyetini gidermek ve iç turizmde artan Türkçe rehber ihtiyacını karşılamak için Türkçe rehberliğe ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Son yıllarda ülkemizi ziyaret eden Çin başta olmak üzere Uzak Doğu ülkelerinden gelen turist sayısındaki artış ve bu ülkelerin turizm potansiyelimize sağlayacağı katkı göz önüne alınarak; kültür ve turizm politikalarımız ile uyumlu biçimde mevcut rehber sayısını artırmak amacıyla Uzak Doğu dillerindeki rehber adaylarını teşvik edici düzenleme yapılmaktadır.

Madde ile üniversitelerin sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun ve yabancı dil yeterliliğine sahip olanların turist rehberi olmaları kolaylaştırılmaktadır.

Turist rehberlerinin, mesleğin kaliteli olarak icrasını sağlayabilmeleri amacıyla yabancı dil yeterliliği belgesinin 5 yılda bir yenilenmesi düzenlenmekte ve eğitim programı, yabancı dil bilgisi seviye tespit sınavı ile uygulama gezisinin Bakanlığın talebine rağmen altı ay içerisinde birlikler tarafından düzenlenmemesi hâlinde Bakanlık tarafından yapılması imkânı getirilmektedir.

Madde 2- Madde ile tura katılanların Türkçe bilmeleri ve talep etmeleri halinde mesleğin çalışma kartında belirtilen yabancı dil dışında Türkçe olarak icra edilebileceği ve Türkçe rehberlerin ise mesleklerini sadece Türkçe olarak icra edebileceği hususları düzenlenmektedir.

Madde 3- Madde ile turist rehberlerinin verdikleri hizmetler sırasında, müşterilerin bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri fiilinin tekerrürü halinde turist rehberlerine uygulanacak disiplin cezalarına ilişkin düzenleme getirilmektedir. Bu kapsamda söz konusu fiilin beş yıl içinde iki kez işlenmesi meslekten geçici men cezası yaptırımına, üç kez işlenmesi ise meslekten çıkarma cezası yaptırımına bağlanmaktadır.

Madde 4- Madde ile mesleğin Türkçe olarak icra edilmesi durumunda uygulanacak taban ücretlerin Bakanlıkça belirlenen taban ücretlerin yüzde yetmişinden az olmamak üzere belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 5- Madde ile ruhsatname sahibi olmadan rehberlik hizmetinde bulunulamayacağı ve bulunanlar hakkında belgesiz rehberlik yapılan kişi sayısı ve bölgenin özellikleri dikkate alınarak ilgili mülki idare amiri tarafından yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Ayrıca belgesiz rehberlik yapmak fiiline idari para cezası yaptırımı uygulanması nedeniyle uygulama alanı olmayan maddenin dördüncü fıkrasında yer alan Cumhuriyet savcılıklarına bildirim yükümlülüğü kaldırılmaktadır.

Yine turist rehberlerinin, turist rehberliği hizmetinin verilmesi sırasında ve bu hizmeti alanların bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası yaptırımı uygulanması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 6- Madde ile Bakanlığın meslek kuruluşlarını müfettişler ve kontrolörler aracılığıyla en geç üç yılda bir zorunlu olarak denetlemesi, ayrıca meslek kuruluşlarının iştiraklerini de denetime tabi olması öngörülmekte, Bakanlığa verilen meslek kuruluşları üzerindeki gözetim ve denetim yetkisinin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Madde 7- 6326 sayılı Kanunun “Yönetmelik” başlıklı 12 nci maddesinde Kanun’un uygulanmasına ilişkin olarak çıkartılacak yönetmelikler yönünden yetki çatışmasının yaşanmaması amacıyla Birlik ve Bakanlık tarafından çıkartılacak yönetmeliklerin konuları belirtilmektedir.

Madde 8- Madde ile 6326 sayılı Kanun’un geçici 1 inci maddesi kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirmeyenlerin rehberlik kimlik kartlarının belli koşullar dahilinde ruhsatname ile değiştirilmesine imkan sağlanmaktadır.

Madde 9- Madde ile turist rehberliği ruhsatnamesine sahip olan turist rehberleri ile 6326 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesi kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirenlerin, en geç beş yıl içinde yabancı dil yeterliliğine ilişkin belgeyi getirmeleri zorunlu hale getirilerek, getirmedikleri takdirde Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilecekleri düzenlenmekte, yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri halinde ise çalışma kartı olarak, yeniden başarılı oldukları dilde mesleklerini icra edebilmeleri öngörülmektedir.

Madde 10- Madde ile 6326 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan sınava katılmayanlar ile sınavda başarısız olanların bir yıl içinde Bakanlığa başvurmaları, gerekli şartları taşımaları ve Bakanlık tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları kaydıyla mesleğe kabul edilmelerine yönelik imkan sağlanmaktadır.

Madde 11- Madde ile esas amacı tarihî ve turistik yerlerin tanıtılması olmayan faaliyetler sırasında turist rehberi bulundurma zorunluluğunu ortadan kaldırmaya yönelik değişiklik yapılmaktadır.

Madde 12- Seyahat acentalarının, müşterilerine verdikleri hizmetler sırasında müşterilerin bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde belgelerinin Bakanlıkça iptal edileceği ve bunların beş yıl süreyle seyahat acentalığı yapamayacağı yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 13- Yürürlük maddesidir.

Madde 14- Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

19/02/2024

Esas No: 2/2002

Karar No: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2002 esas numaralı “Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 14/02/2024 tarihinde yapılan toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Hatay Milletvekili Hüseyin YAYMAN ve 73 milletvekili tarafından 09/02/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2002 esas numaralı “Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 14/02/2024 tarihli toplantısında, Kanun teklifinin ilk imza sahibi ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı; Kültür ve Turizm Bakanlığı; Hazine ve Maliye Bakanlığı; Adalet Bakanlığı; Turist Rehberleri Birliği; Türkiye Seyahat Acentaları Birliği; Çanakkale Bölgesel Turist Rehberleri Odası; Şanlıurfa Bölgesel Turist Rehberleri Odası; Nevşehir Rehberler Odası ve Turizm Akademisyenleri Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2. Kanun Teklifi ile Öngörülen Düzenlemeler

Teklif ile; 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde Teklifte;

- 6326 sayılı Kanunun 3’üncü maddesi yeniden düzenlenerek, turist rehberlerinin mesleğe kabul şartları, eğitim, sınav gibi konularda ve Uzakdoğu ülkelerinden gelen turist sayısındaki artış nedeniyle bu ülkelerin dillerini bilen rehber adaylarına yönelik teşvik edici düzenlemeler yapılmakta;
- Tura katılanların Türkçe bilmeleri ve talep etmeleri halinde, rehberin yabancı dil dışında Türkçe olarak mesleğini icra edebileceği hükme bağlanmakta;
- Müşterilerin bilgisi ve onayı olmadan, turist rehberleri veya seyahat acentaları tarafından alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında menfaat temin edilmesini önlemeye yönelik yaptırımlar getirilmekte;
- Mesleğin Türkçe olarak icra edilmesi durumunda uygulanacak taban ücretin belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmakta;
- Ruhsat sahibi olmadan rehberlik yapılması durumunda uygulanacak yaptırımlar belirlenmekte;
- Meslek kuruluşlarının ve bunların iştiraklerinin Bakanlık tarafından en geç her üç yılda bir denetlenmesi ve denetim yetkisinin kullanılmasına ilişkin hükümler getirilmekte;
- Rehberlik kimlik kartını ruhsatnameyle değiştirmeyenlerin bu değişikliği yapmasına imkân sağlanmakta;
- Rehberlerin beş yılda bir yabancı dil yeterlilik sınavına girmeleri; sınavda başarılı olamayanların Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra etmeye devam edebilmeleri düzenlenmekte;
- Müze ve ören yerleri dışında rehber bulundurma zorunluluğunun kaldırılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

3. Teklifin Geneli Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde, ilk imza sahibi Hatay Milletvekili Hüseyin YAYMAN tarafından özetle;

- Teklifle sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun ve yabancı dil yeterliğine sahip olanların turist rehberi olmalarının kolaylaştırıldığı;

- Hanutçuluğu engellemek için seyahat acentelerinin ve turist rehberlerinin verdikleri hizmetler sırasında, müşterilerin bilgisi ve onayı dışında, alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında herhangi bir menfaat temin etmelerinin yaptırımı bağlandı;

- Bakanlığın belirleyeceği Uzakdoğu dillerinde turist rehberliğinin teşvik edilmesi amacıyla şartların yeniden düzenlendiği; ülkemizde hâlihazırda bu dilleri konuşan turistlere hizmet verebilecek rehber sayısının oldukça az olduğu, bu konuda ciddi ve acil bir ihtiyacın söz konusu olduğu; ekonomilerinde turizm gelirleri önemli yer tutan İtalya, Brezilya gibi ülkelerin hepsinin daha fazla Uzakdoğulu, özellikle Çinli turistleri çekmek için önemli faaliyetler yürüttüğü

ifade edilmiştir.

Toplantıya katılan komisyon üyesi ve komisyon üyesi olmayan milletvekilleri tarafından özetle;

- Otobüsle yapılan turlarda, otobüste rehber bulundurma zorunluluğunun kaldırıldığı; bunun gerekçesinin açıklanamadığı, zira otobüste rehber bulundurmanın turist başına maliyetinin son derece düşük olduğu ve bu ücretin tur bedeline dâhil edilerek müşteriden alındığı, dolayısıyla bu uygulamanın seyahat acentalarına bir yük getirmediği;

- Rehberlerin sadece ören yerlerinde veya müzelerde anlatım yapmadığı; ülkemizin kültür ve turizm, tarih, çevre, doğa, sosyal ve benzeri değerlerinin kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtılarak gezdirilmesini sağladığı; yabancı acentaların rehberlerini ve transfer işlemlerini yapacak elemanları kendilerinin getirdiği, bu kişilerin ülkemizde çalışma izniyle çalışabildikleri; yabancı tur operatörlerinin yabancı personelle turlar düzenlemesinin, turist kafilesıyla birlikte gelecek yabancı rehberlerin ülkemizi yanlış tanıtmaya ihtimalinin bulunduğu, bu durumun sakıncalı ve tehlikeli sonuçlarının olabileceği; yabancı rehberlerin doğru bilgidan uzak, tarihimizi, geçmişimizi, millî değerlerimizi karalayacak bilgiler verme ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerektiği;

- Turist rehberlerinin sadece bir anlatıcı olmadığı aynı zamanda meteoroloji, edebiyat, müzik, gastronomi, hukuk, ilk yardım gibi konularda eğitim aldığı; organizasyonun başından sonuna kadar misafirlerin güvenliğini sağladığı, tur otobüslerinde rehber zorunluluğunun kaldırılmasının ülke turizminin ve turistlerin güvenliğini ve memnuniyetini tehlikeye attığı;

- Ülkemizde hâlihazırda on üç binin üzerinde turist rehberi, 40 ön lisans, 46 lisans olmak üzere 86 bölümde, 4.366 kontenjan bulunduğu, her yıl bu rakama yakın mezun verildiği, Teklifle bu bölüm mezunlarının istihdam alanının daraltıldığı;

- Teklifin ülkemiz turizmine zarar vereceği, sektörde vasıfsızlaşma, keyfilik ve hak kayıplarına neden olacağı; rehberlik mesleğinin asgari gerekliliğine ilişkin şartların esnetildiği;

- Bir yandan yabancı dil bilmeyen kişilere Türkçe rehberlik yapma yetkisi verilirken diğer yandan yabancı dil bilen rehberlerin beş yılda bir yabancı dil sınavına tabi tutulmasının çelişkili bir yaklaşım olduğu;

- Teklifle Bakanlığın, turizm birlikleri ve turist rehberi odaları üzerindeki yetkisinin artırıldığı; Bakanlığın, mahkeme kararı olmaksızın millî güvenlik gibi soyut gerekçelerle birlik ve odaların organlarını faaliyetten men edebilmesinin Anayasaya aykırı olduğu;

- Bakanlık tarafından görevden uzaklaştırılan meslek kuruluşu yönetici veya personelinin soruşturma sonucu görevlerine iade edilmesi durumunda mahrum kaldıkları hakların ilgili meslek kuruluşu tarafından ödeneceği, bu ödemeyi ilgili meslek kuruluşunun değil görevden uzaklaştıran Bakanlığın yapması gerektiği; bu durumun Anayasanın 128’inci maddesinde yer alan idarenin her türlü iş ve eylemlerinden sorumlu olduğu kuralına aykırı olduğu;

- Teklifte yer alan düzenlemelerin Anayasanın 49’uncu maddesinde yer alan çalışma özgürlüğünün kısıtlandığı;

- Kültürel varlıkların sadece müze ve ören yerlerinden ibaret olmadığı, özellikle sivil mimari örneklerin dâhil olduğu ibadethaneler, medreseler, tarihî birikimi olan altyapılar gibi alanların da turist rehberi olmadan gezilemeyeceği, bu alanlarda da turist rehberi bulundurulmasının zorunlu olmasına dair Teklif metninde değişiklik yapılması gerektiği

ifade edilmiştir.

Yürütmeyi temsilen toplantıya katılan Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir ALPASLAN tarafından özetle;

- Teklifle yabancı rehberlerin ülkemizde faaliyet göstermesinin önünün açıldığı şeklinde yanlış bir algının bulunduğu; hâlihazırdaki 6326 sayılı Kanun’da belirtildiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan bir kişinin rehber olabildiğinin ve rehberlik yapabilmesinin mümkün olmadığı, bu kurala aykırı olarak rehberlik yapanlara yönelik mevcut Kanun’da cezai yaptırımın bulunduğu;

- 1,5 milyar nüfusa sahip Çin’de pandemi sürecinden sonra yılda 400 milyon turistin dünya çapında seyahat ettiği, ülkemize gelen Çinli turist sayısının ise 500 bini bile bulmadığı, bu büyük pazardan ülkemizin de faydalanması gerektiği, bu noktadan hareketle üniversite mezunu olup başta Çince bilen kişilere hızlı programlarla Çince rehber olma imkânının getirildiği, Çin’in dışında Japonya, Kore, Malezya, Endonezya gibi yüksek nüfuslu ülkelere yönelik, bu ülkelerin dillerini bilen kişilere de benzer imkânın sağlanmak istendiği;

- Turizmde rakibimiz olan ülkelerin hiçbirinde transfer aşamasında otobüslerde turist rehberi bulundurmanın zorunlu olmadığı, getirilen düzenlemenin de buna paralel olarak otobüslerde turist rehberi bulunmayı ihtiyari hale getirdiği, müşteri memnuniyetini artırmak, rekabet koşullarında öne çıkmak isteyen acentaların araçlarında rehber bulundurabileceği, buna bir engel olmadığı; turist rehberlerinin müze ve ören yerleri dışında bulunabilecekleri yerlerin kapsamının genişletilebileceği;

- Turizmde 2028 hedefinin 100 milyar dolar gelir elde etmek olduğu, görüşülmekte olan Teklif de dâhil olmak üzere pek çok kanunda bu hedefe yönelik düzenleme yapıldığı

ifade edilmiştir.

Toplantıya katılan meslek birlikleri temsilcileri tarafından özetle;

- Turist rehberlerinin sadece bilgi vermediği, aynı zamanda sevk ve idare görevi bulunduğu, tur programına uygun hareket edilmesini sağladığı,

- Rehberlerin sadece müze ve ören yerlerinde değil, transfer esnasında yol üzerinde geçilen şehirler, bunların tarihi, kültürü gibi konularda da bilgi verdiği, acentenin vereceği yetkiyle tur lideri sıfatını alacak kişinin yetkinliğinin ne olacağının bilinmediği, turistlerin tur rehberinin anlattıklarını esas kabul ettikleri, bu anlamda turiste verilecek hatalı bir bilginin ülkemize yönelik olumsuz algı yaratabileceği,

- Rehberlerin her misafir gurubuna yönelik farklı anlatım biçimlerinin bulunduğu, bunun ciddi bir kültürel birikim ve eğitim gerektirdiği, Birlik ya da odalar tarafından rehberlerin uzmanlaşmasına yönelik eğitim programlarının düzenlendiği,

- Teklifin hazırlanması aşamasında TUREB olarak konu başlıklarının kendileriyle görüşüldüğü, ancak kendilerine taslak bir metin iletilmediği,

- Tek geçim kaynakları turist rehberliği olan pek çok rehber bulunduğu, Teklifin kanunlaşması halinde büyük bir işsizlik sorununun oluşacağı,

- Turist Rehberlerinin denetlendiği, etik ya da kanun dışı hareket eden rehberler hakkında Birliğin disiplin kurulu tarafından soruşturma başlatıldığı, ancak 1618 sayılı yasada geçen tur lideri, acente yetkilisi gibi kişilerin nasıl denetleneceğinin belli olmadığı

ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasını müteakip maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

4. Komisyonun Maddeler Hakkındaki Kararı

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Çerçeve maddeyle 6326 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesine eklenen beş ve altıncı fıkralar metinden çıkarılmış, devam eden fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir. Yapılan değişiklikle yabancı dilde turist rehberliği mesleğini icra edebilmek için gerekli olan yabancı dil yeterlilik belgesinin geçerlilik süresindeki sınırlama kaldırılmıştır.

Madde 2, 3, 4

Teklifin çerçeve 2, 3 ve 4’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 5

Çerçeve maddeye, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul öğrencilerinin öğretmenleri refakatinde katıldıkları gezilerde öğretmenleri tarafından bilgilendirilebilmelerine olanak sağlamak amacıyla hüküm eklenmiştir.

Madde 6, 7, 8

Teklifin çerçeve 6, 7 ve 8’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Çerçeve 1’inci maddede yapılan değişikliğe uygun şekilde düzenleme yapılarak, turist rehberliği ruhsatnamesine sahip olan mevcut turist rehberlerinin yabancı dil yeterliliklerini yeniden belgelendirmelerine ilişkin düzenleme kaldırılmaktadır. Ayrıca 6326 sayılı Kanunun Geçici 4’üncü maddesi kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatnameyle değiştirenlerin yabancı dil yeterliliklerini belgelemeleri için tanınan beş yıllık süre de kaldırılmaktadır. Bu kişilerin yabancı dil yeterliliklerini ruhsatname başvuruları sırasında belgelemeleri halinde başarılı oldukları yabancı dilde, aksi takdirde Türkçe turist rehberi olmaları hususu düzenlenmektedir.

Madde 10

Çerçeve l'inci maddede yapılan değişikliğe uygun şekilde düzenleme yapılarak, 6326 sayılı Kanunun geçici l'inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılacak sınavda başarılı olarak ruhsatname alan kişilerin yabancı dil yeterliliklerini belgelemeleri için tanınan beş yıllık süre kaldırılmaktadır. Bu kişilerin yabancı dil yeterliliklerini ruhsatname başvuruları sırasında belgelemeleri halinde başarılı oldukları yabancı dilde, aksi takdirde Türkçe turist rehberi olmaları hususu düzenlenmektedir.

Madde 11

Yapılan değişiklikle, paket tur ve tur kapsamında turist rehberi bulundurma zorunluluğu olan alanlara, müze ve ören yerlerinin yanı sıra tescilli kültür varlıkları da eklenmiştir.

Madde 12, 13, 14

Teklifin çerçeve 12, 13 ve 14'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklif, son oylamasında hazır bulunan üyelerin oyçokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Komisyonundan alınan yetki çerçevesinde, Teklifin tamamı, tereddütleri gidermek ve anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler, kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

5. Özel Sözcüler

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

Ardahan Milletvekili Kaan KOÇ,

Aydın Milletvekili Seda SARIBAŞ,

Bilecik Milletvekili Halil ELDEMİR ve

Çanakkale Milletvekili Ayhan GİDER özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Adil Karaismailoğlu</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Hulusi Şentürk</i>
Trabzon	İstanbul	İstanbul
		(Son oylamada bulunamadı)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mervan Gül</i>	<i>Sururi Çorabatır</i>	<i>Kaan Koç</i>
Siirt	Antalya	Ardahan
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Seda Sarıbaş</i>	<i>Hüseyin Yıldız</i>	<i>Ferhat Nasıroğlu</i>
Aydın	Aydın	Batman
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

Üye <i>Halil Eldemir</i> Bilecik (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mustafa Oğuz</i> Burdur	Üye <i>Mehmet Atmaca</i> Bursa (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ayhan Gider</i> Çanakkale (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Semih Işıkver</i> Elâzığ	Üye <i>Ertuğrul Gazi Konal</i> Giresun
Üye <i>Ersin Beyaz</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>George Aslan</i> Mardin (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Gülcan Kış</i> Mersin (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ali İnci</i> Sakarya (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Ulaş Karasu</i> Sivas (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Vehbi Koç</i> Trabzon
	Üye <i>Yavuz Aydın</i> Trabzon (Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda aceleyle görüşülen 2/2002 esas numaralı “Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” 2 çerçeve Kanunundan Turist Rehberliği Meslek Kanunu 10, Seyahat Acentaları ve Seyahat Birliği Kanunun ise 2 maddesinde değişiklik veya ekleme yapan toplam 14 maddeden oluşan(yürürlük ve yürütme dahil) bir kanun teklifidir.

“Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu ulusal basından duyurulmuştur.

Kanun teklifiyle esas itibarıyla birbiriyle ilişkili görünen iki Kanunda değişiklik yapılmaktadır. Ancak Komisyon’a geliş tarihi ile Komisyon toplantı tarihi arasındaki zaman aralığı yetersizdir. Komisyonun asli fonksiyonunun hakkıyla yerine getirebilmesi açısından bu süre gerekli değerlendirmenin yapılabilmesi için daha yeterli hale getirilmelidir.

Turizm dinamik bir sektör ve mevzuatının da yenilenmesi gerektiğini kabul edilebilir. Ama ihtiyaç nedir? Bu ihtiyaçları kim ve nasıl saptamıştır. Yapılmak istenen değişiklikler sorunu çözmek için yeterli midir? Yasayla kurulmuş meslek kuruluşlarından görüş alınmış mıdır? Türkiye’de farklı üniversitelerin Turizm/Turist Rehberliği bölümlerinde ders veren akademisyenlerin ortak fikrini alınmış mıdır?

Komisyon görüşmeleri sırasında da anlaşılmıştır ki kanun yapım süreci ilgili taraflarında yazılı görüşleri tamamlanmadan gereği gibi istişare edilmeden, etkinlik ve demokratik katılım ilkeleri gözetenmeden sunulmuştur.

1. Kanun teklifinin genel olarak değerdendirilmesi

Seyahat Acentaları ve Turist Rehberleri turizm sektörünün önemli sac ayaklarındadır. Eğer ortada turizm sektörüne ilişkin bir başarı hikayesinden övdünerek bahsediliyorsa ya da “rekorlar” var ise bu iki ayağın da geçmiş 30-40 yıllık dönemdeki katkısı göz ardı edilemez.

Türkiye’de turist rehberliğı Osmanlı döneminden beri stratejik bir meslek olarak görölerek ilk olarak 29 Ekim **1890** tarihinde “Seyyahine Tercümanlık Edenler Hakkında **190. Sayılı Nizamname**” ile yasal düzenleme altına alınan meslek olmuştur. En nihayetinde ise 2012 tarihinde 6326 Sayılı Turist Rehberliğı Meslek Kanunu ile kendine has bir kanuna sahip olmuştur.

Turizm kamu diplomasisinin ve ölkemizin yumuşak gücüdür ve bu diplomaside elçilik görevini yapanlar turist rehberleridir.

Turist rehberleri, özellikle ön yargılı turistleri terör, ayrılıkçılık ve benzeri tehditlere (sözde Ermeni sorunu, Kıbrıs vb.) karşı ulusal çıkarlarımız doğrultusunda ve doğru bilinçlendirir.

Turist Rehberliğı herhangi bir meslek gibi değerdendirilmemelidir. Ülke turizminin bu günlere gelmesindeki sayısız katkısı bir yana gelen turist profili üzerindeki etkisi, ölkenin görünen yüzü olması, ölkenin kültür, turizm, tarih, çevre, doğa, sosyal veya benzeri değerdeleri ile varlıklarının kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtılarak gezdirilmesini sağlaması gibi çok önemli bir misyonu yerine getirmektedir. Doğa turizmi, inanç turizmi, gastronomi gibi alanlarda rehber mesleğini yok saymak onları sadece müze ve ören yerlerine hapsetmek hukukun sınırlarını da zorlamaktadır.

Turist rehberleri, turistlere ölkemizin zengin kültürel mirasını tarihi mekânları, müzeleri, anıtları ve gelenekleri hakkında bilgi vererek bu değerdeleri yaşatırlar.

Rehberlik hizmeti düzenlenecek tur veya paket turun her safhasında verilmesi gereken bir hizmettir. Turist rehberliğinin ayrılmaz en önemli parçası yollarda yapılan ve turistin kendi dilinde olan anlatımlardır.

Ülkemiz büyük, rotalar uzun, memleket tarih, kültür ve tabiat ile dolu dolu olunca otobüs seyahati, bu güzelliklerin paylaşıldığı anlatımlar için en uygun fırsatı sunar. Otobüs, aslında dolu dolu Türkiye tanıtımının yapıldığı özel ve değerli bir dershanedir. Burada yapılan paylaşım ve yaşanan diyaloglarla Önyargılı gelen bir turist bile bir hafta sonra Türkiye aşığı olarak ülkesine dönebilmektedir.

Rehber sayısını artırarak sözüm ona istihdamı artırmak, okul mezunu olup yabancı dilini belgeleyemeyen gençleri iş sahibi yapmış gibi görünmek için turist rehberleri görev alanları daraltılarak bir hobi haline getirilmeye çalışılmaktadır. Mesele Türkçe rehberlik ihtiyacı ise bu mesleği yabancı bir dilde bile icra edebilenlerin kendi anadillerinde yapmalarına hiçbir engel olmadığını da bilmeleri gerekir. Kaldı ki, böyle bir ihtiyaç bulunduğu dair hiçbir veri ya da yapılmış bir etki analizi sunulmamaktadır.

Yerli ve Mili felsefesiyle hareket ettiği iddiası taşıyan iktidarın, Tur otobüslerinde rehber bulundurma zorunluluğu kaldırılınca bu mesleği turlara eşlik eden yabancı tur çalışanına bırakmış olacaklarını da bilmesi, hesaplaması gerekir.

Teklifin yasalaşması halinde, hali hazırda ülkemizde yaşayan ve bir şekilde ülke vatandaşlığına geçmiş olan birçok Çin, Uygur, Japon, Endonezyalı şahsın turizm ve rehberlik yönünden gerekli olan eğitimleri almadan rehberlik yapılmasının önünü açılacaktır. Bu durum, eğitimi bu dillerde alan gençlerimize karşı bir haksız rekabet ortamı yaratacaktır.

Yurdun dört bir yanında sahip olduğumuz doğal, kültürel ve tarihi değerlerimizi, bir birini belki de daha önce hiç tanımamış, farklı kimlik ve psikolojiye sahip insanlardan oluşan grupları her türlü iklim ve yol koşullarında bir arada, aynı duygu düzeyinde ve güvende tutarak tanıtmaya çalışan bu mesleğin sahiplerine böyle bir kötülüğü yapmaya kimsenin hakkı yoktur.

Sektörel ihtiyaç yokken başka yollardan turist rehberi olunmasının yolunu açmak binlerce mezun ve öğrencilerle birlikte ailelerine yapılan haksızlık olacaktır.

Özellikle turizmin yoğun olduğu yörelerde kanuni haklarını almaya çalışan hakiki meslek sahiplerini cezalandırmak adına Kanunun keyfi yorumlanarak değiştirilmesini ahlaki, hakkaniyetli ve hukuki bulmak mümkün değildir.

Turist rehberliği sektörün yüz akı, eğitimli ve donanımlı insanlardır. Aynı zamanda örgütlenmesini tamamlamış, meslek yasası olan tek meslek grubudur.

İyi bir yabancı dille iyi bir anlatım olmaksızın ne Ayasofya ne de Topkapı Sarayını dünyaya yeteri kadar anlatama imkanı bulmak çok zordur. Rehberlik hizmeti ülkemizin kültür ve turizm politikalarına uygun olarak kültür turizmi başta olmak üzere doğa, çevre gibi ülkemizin tanıtımına katkı sağlayacak aynı zamanda kişi başına harcama miktarı yüksek nitelikli turist sayısını artırmakta etkilidir. Nitelikli turist profilini genişletilmesi için bu mesleğin de geliştirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.

Artık şehitliklerimiz, Bozcaada, Gökçeada, Ayvalık, Bigalı Mehmet Çavuş, Bayramiç'li Mehmet Akif hak edildiği biçimde maalesef anlatılamayacaktır.

Bursa Yeşil Türbe, Osman Gazi, Orhan Gazi, Ulu Cami ve diğer kültürel değerlerimiz rehberlerin yerini alacak, görevleri sadece yolculara refakat etmek olan kişiler tarafından üç beş cümleyle geçirilecek duruma gelecektir.

Turist sayısı fark etmeksizin turizm otobüslerinde yolcuların dilini bilen ve onlara ülkemizi hakkıyla tanıtabilecek, 6326 sayılı yasanın mevcut haline uygun şekilde bu hakkı edinmiş kişiler görevlendirilmelidir! Türkiye'nin tanıtımı yabancı dil bile bilmeyen, dolayısıyla ülkemize gelmiş misafirlere sadece tanıtım noktasında değil hiçbir noktada yardımcı olamayacak kişilere bırakılacak bir görev değildir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde bile yabancılara ülkemizde yapacakları gezilerde eşlik, mihmendarlık etmek hakkı sadece yabancı dil bilenlere verilmiştir.

Turist rehberleri Osmanlı İmparatorluğu döneminden beri yabancı dil bilmeleriyle meslek edinen insanlardır. Şimdi ise Türkiye 132 yıl öncesine geri götürülemez, götürülmemelidir!

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında

başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, uygulamada değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanamadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

2018 yılı temmuz ayından itibaren geçen süreye rağmen TBMM'nin yasa yapma işlevinde gözlemlenen aksaklıkların çözümü konusunda henüz bir mesafe alınamamıştır.

Hatay Milletvekili Hüseyin YAYMAN ve 73 Milletvekili tarafından verilen (2/2002 esas numaralı "Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin T.B.M.M.'ne sunulması ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi doğrular niteliktedir.

Bu durum Ak Parti iktidarının 28. Yasama Döneminde de bu tutumunu sürdüreceğini göstermektedir.

KANUN TEKLİFİNİN ANAYASAYA UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kanun teklifinin 4 üncü ve 6 ncı maddesinin Anayasa’ya aykırılığı

Teklifin yukarıda belirtilen maddesi ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü’nün 38. maddesi “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder” hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa’ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan madde üzerinde görüşmelere geçilmesi içtüzüğe aykırıdır.

KANUN TEKLİFİNİN YASAMA TEKNİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM’nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

KANUN TEKLİFİNİN MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

Teklifin 1 inci maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 3 üncü maddesinin;

(c) bendinde yer alan “birliklerin ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin ortak önerileri ve Bakanlığın onayıyla” ibaresi çıkarılmış, bunun yerine “Bakanlığın talebiyle” “veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum kuruluşları” ibareleri eklenmek suretiyle rehberlik mesleğine ilişkin **eğitim programlarının açılması yetkisi Bakanlığın talebine bağlanmış, sınavın yapacak kurum olarak ise birlikler ile beraber konusunda uzman kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilendirilmesi yapılmıştır.** Ayrıca, turist rehberliği “sertifika” programı yerine “eğitim” programı ibaresi eklenmiştir.

Ancak, söz konusu “uzmanlık” değerlendirmesini kimin, nasıl ve hangi kriterlere göre yapacağı belirsiz bırakılmıştır. Bu cümlede en azından Turizm Fakültesi bulunan üniversiteler veya Bakanlık tarafından” gibi açık bir niteleme yapılması gerekmektedir.

(ç) bendinde yer alan “ç) Birliklerin ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin ortak önerileri ve Bakanlığın onayı ile” yerine “Bakanlık tarafından” belirlenen yabancı dillerden birinde ifadesi kullanılarak **eğitim programı açılacak yabancı dillerin tespitinde tek karar mercii Bakanlık yetkilendirilmiştir.** Ayrıca yabancı dilde mesleğe kabul sınavı için süre sınırı getirilerek en fazla 5 yıl önce ÖSYM tarafından yapılmış seviye tespit sınavından 75 puan alınması veya bu puana denk uluslararası kabul görmüş yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olunması şarta bağlanmıştır. Ayrıca ÖSYM tarafından sınav takvimine alınmayan diller için yine tek karar merci olan Bakanlığın talebi, gözetim ve denetimi altında birlikler ya da konusunda uzman kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilendirilmesi yapılmıştır.

“Anayasa Madde 135 – Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; **belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak,** meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı

ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.”... hükmünü haizdir.

Kanunla Kurulan bir Meslek Birliği'nin Anayasal bir hak olan kendi mesleğinin ihtiyaç analizi yapma yetkisi hatta öneride bulunma hakkı bile elinden alınmaktadır.

(d) bendinde “Birlikler tarafından” ibaresi kaldırılarak “Maliyetlerin katılımcılardan karşılanması kaydıyla, Bakanlığın talebiyle”, ...” birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşlarınca” ibareleri eklenmek suretiyle hem eğitim gezisinin de Bakanlığın talebiyle olacağı hem de hem de masraflarının katılımcılar tarafından karşılanacağı hükme bağlanmıştır.

Kanunla Kurulan bir Meslek Birliği'nin Anayasal bir hak olan kendi mesleğinin, **mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak görevi** elinden alınmaktadır.

(e) bendine “Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar” ibaresi eklenmiştir. Böylece TCK 299, 300 ve 301 inci maddelerde yer alan suç unsurları da rehberlik mesleğine giriş için sınırlandırılan suçlar kapsamına alınmıştır. Bu ilave hükme ilişkin madde gerekçesinde herhangi bir açıklama bulunmamaktadır.

Konusu suç teşkil eden ve Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanmış bu suçların maddeye ayrıca ilave edilmesindeki maksat gerekçesinden de anlaşılamamıştır. Bu husus söz konusu suçların affa uğramaları halinde dahi rehber olmamalarına ilişkin mi düzenlenmiştir?

2 nci fıkrasında “... mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları halinde başarılı oldukları yabancı dilde turist rehberi olmaya hak kazanır. Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen mesleğe kabul koşulunu yerine getiremeyenler, diğer mesleğe kabul koşullarını yerine getirmeleri ve Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları halinde, katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak bölgesel veya ülkesel Türkçe turist rehberi olmaya hak kazanır.” **İbaresiyle öncelikle mesleğe kabul sınavında başarılı olanların yabancı dilde rehberlik yapılabileceği vurgulandıktan sonra yabancı dil şartını sağlayamayanlara “Türkçe Turist Rehberi” olma hakkı verilmektedir.**

Bu madde hükmü Rehberlik mesleğinin vasfını esastan değiştirecek mahiyettedir. Bir mesleği yabancı dillerde icra edebilen bir meslek mensubunun kendi anadilinde bu işi yapamayacağını mı düşündünüz? Sizce de bu büyük bir mantıksızlık içermiyor mu? Yoksa bilmediğimiz bir başka gerekçeniz mi var?

3 üncü fıkrasında; “Çince başta olmak üzere ülkemize..” gibi kanun yazım tekniği ve bilgisinden uzak bir ifade kullanmak suretiyle yine Bakanlıkça belirlenmesi suretiyle uzak doğu dillerinde rehber yetiştirilmesini için Kanun genel olarak tanımladığı nitelikleri sağlamasa bile daha kısa süreli eğitim programı ile mesleğe dahil etmek istendiği görülmektedir.

Öncelikle, bu madde metninde vurgulanan acil ihtiyaç gerekçeleri açıklanmalıdır. Ülkemize gelerek kendi dilinde rehberlik hizmeti talebinde bulunan Çinli ya da uzak doğulu turist sayısı kaçtır? Yıllar itibariyle gelişimi nasıldır? Hâlihazırda bu dillerde rehberlik hizmeti verebilecek kaç rehberimiz mevcuttur? Sorularının yanıtlanması gerekmektedir.

Kanunlar uzun vadeli ve kalıcı olacağı öngörüsüyle yazılan metinlerdir. Bu tür “acil ihtiyaç” vurgusu yapılacak düzenlemeler en fazla geçici madde olarak düzenlenebilirler. Önümüzdeki turizm sezonunda Polonya ya da benzeri kendine özgü dil kullanan bir ülkeden gelen turist sayısı artarsa doğacak ihtiyacı da bu kapsamda nasıl değerlendireceksiniz? Çince diyorsunuz, uzak doğu dilleri diyorsunuz... Kalıcı ve iş görür bir metin için daha genel bir kavram tanımlamalı, bunu ülkemize olan talebin hızla artış yaşandığı ve karşılığında rehberlik hizmetinin yetersizliğinin rakamsal olarak somutlaştırıldığı bir denklemle düzenlemeliydiniz...

4 üncü fıkrasında; bu defa **3 üncü fıkrada tanınan istisnanın** “Üniversitelerin sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun olanlar için bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde düzenlenen turist rehberliği eğitim programına katılma şartı aranmaz...” denilmektedir.

Bu surete yine kalıcı bir ayrıcalık tanınmaktadır. Bu fıkra ile 1 inci fıkranın (ç) bendi birlikte düşünüldüğünde bu bölümlerden mezun olanların kısa süreli bir eğitimle “Türkçe Turist Rehberi” olmalarının önünde bir engel bulunmamaktadır. Öyle sanıyoruz ki, TÜİK ile işbirliği yaparak genç nüfusun işsizlik oranını azaltmaya çalışıyorsunuz.

Bu konuda yapılmış bir etki analiziniz mevcut mudur? Söz konusu bölüm mezunlarının kaç kişi olabilecekleri ve mesleğe başvurmaları halinde rehberlik mesleğinin nasıl etkileneceği hakkında bir öngörünüz var mıdır?

Önümüzdeki dönemde, tarih ve coğrafya bölümü mezunları da bu şekilde mesleğe girmek isterlerse nasıl bir sonuç beklemeliyiz?

5 inci fıkra yapılan düzenlemede; “(5) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen yabancı dil yeterliliğinin süresi 5 yıldır. Bu sürenin sonunda yeterliliğin yeniden belgelendirilmesi zorunludur. Yabancı dil yeterliliğinin belgelenmemesi halinde bu kişiler Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilirler. Yabancı dil yeterliliğini belgelenmeleri halinde ise yeniden başarılı oldukları dilde turist rehberi olmaya hak kazanırlar.” İbaresini eklenmiştir.

Yabancı dil belgesinin var olup olmaması ya da güncellenip güncellenememesine göre Rehberlik mesleği derecelendirilmektedir. Yani, güncel yabancı dil belgesi olanlar bir, olmayanlar ikinci (sınıf) derece rehber olarak sınıflandırılmaktadır. Böylece, yabancı dili belgesini güncelleyemeyenler adeta sınıf düşerek Türkçe Rehber sınıfında değerlendirilmektedir. Teklifin bütününe baktığımızda ücretlerin de bu sınıflara göre belirlenmek istediğini görüyoruz...

Bu fıkra Komisyon görüşmeleri sırasında İktidar partisinin önerisi ile geri çekilmiştir.

6 ncı fıkra yapılan düzenlemede; “ (6) Beş yıllık belge yenileme süresinin dolduğu tarihte ÖSYM veya Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları veya bu maddenin dokuzuncu fıkrası gereğince Bakanlık tarafından henüz sınav açılmamış olması halinde, yabancı dil yeterlilik belgesi ilgili dilde yapılacak ilk sınav sonucunun açıklandığı tarihe kadar geçerlidir. düzenlemesi yapılmaktadır.

Bu düzenleme ile yine bir ara düzenleme yapılmakta; kamudan kaynaklanan nedenlerle yabancı dil sınavının yapılması halinde beş yıllık belge yenileme süresi istisnai uzatma getirilmektedir. Bu düzenlemede istismara açık mahiyettedir. **Aynı kanun metninde hem yeni düzenlemeler getirip hem de bunlara istisnalar getirmek tam anlamıyla yasama yetkisinin idareye, hükümet edenlere terk edilmesidir.**

Bu fıkra Komisyon görüşmeleri sırasında İktidar partisinin önerisi ile geri çekilmiştir.

7 nci fıkra mevcut 2 nci fıkra,

8 nci fıkra ise mevcut 3 üncü fıkranın yeni numaralandırılmış halidir.

9 uncu fıkrada; “(9) Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde, üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen eğitim programının, birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen yabancı dil bilgisi seviye tespit sınavının ve (d) bendinde belirtilen uygulama gezisinin Bakanlığın talebine rağmen altı ay içerisinde birlikler tarafından düzenlenmemesi halinde eğitim programı, yabancı dil seviye tespit sınavı ve uygulama gezisi Bakanlık tarafından düzenlenir.” **denilmektedir.**

Bu hüküm Meslek Birliği tümüyle Bakanlığın tahakkümü altına alınmakta hatta onu bir birimi gibi emir komuta zincirine tabi tutmak istemektedir.

Madde bütününde yapılan değişikliklere bakıldığında Bakanlığın sınav açılacak eğitim dili için de eğitim gezisinin düzenlenmesinde de piyasa düzenleyici olarak müdahil olup kendi talebiyle rehber yetiştirilmesini arzu ettiği anlaşılmaktadır. Ancak bu tekелci belirleyiciliği rehberlik mesleğine duyulan talep ve arz verilerini nasıl temin edip değerlendireceğine ilişkin hiçbir objektif bir kriter bulunmamaktadır. Meslek birliğini bu kadar dışlayıcı bir tavır alınmasındaki sebep anlaşılmamaktadır. Oysaki bu husus diğer maddelerde belirlenen birçok diğer husus gibi Meslek Birliğinin varlık nedenidir. TCK’ya göre açıkça suç olarak düzenlemiş (TCK 299, 300 ve 301) fiil ve eylemlerin ayrıca bu maddeye derç edilmesine ilişkin herhangi bir gerekçe sunulmamıştır. Hükümete yönelik (TCK Madde 301(1) Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.)- ki fikir özgürlüğü kapsamında eleştirilerin de bu minvalde kullanıldığını biliyoruz- suçlar nedeniyle fazlasıyla ucu açık bir hüküm olduğunu düşünüyoruz.

Diğer taraftan, **ülkenin kültür, turizm, tarih, çevre, doğa, sosyal veya benzeri değerleri ile varlıklarının kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtılarak gezdirilmesi görevini yabancı bir dilde yerine getirebilen ve buna ilişkin tüm şartları sağlayan ve belgeleyen rehberlerin kendi ana dillerinde rehberlik yapabileceklerinden herhalde kuşku duyulmaması gerekir. Bu durumda hangi talep ya da ihtiyaca hangi ihtiyaç analizine binaen “Türkçe Turist Rehberi” başlığı açıldığı da Yasama Organı TBMM’ne saygı gereği izah edilmeli ve gerekçelendirilmelidir.**

Teklifin 2 nci maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ilk cümlesi değiştirilmektedir.

Mevcut metnin 4 üncü maddesinin 5 inci fıkrasında yer alan “(5) Meslek, sadece çalışma kartında belirtilen yabancı dillerde veya yönetmeliğin izin verdiği hâllerde-....” ibaresi “Meslek, sadece çalışma kartında belirtilen yabancı dillerde, turist rehberinin Türkçe turist rehberi olması ya da tura katılanların Türkçe bilmeleri ve talep etmeleri halinde ise Türkçe olarak hukuka ve meslek etik ilkelerine uygun olarak icra edilir....” Şeklinde değiştirilmiştir.

Bu değişiklik ile mesleğin icrasında tura katılanların Türkçe bilmeleri ve talep etmeleri halinde ve turist rehberinin Türkçe Turist Rehberi olması halinde turda rehber bulundurulmasının önünü açmakta, yabancı dilde ise sadece çalışma kartında belirtilen yabancı dillerde icra edilebileceğini hüküm altına almaktadır. Bu düzenleme aslında talep edilmedikçe turda rehber bulundurulması zorunluluğu olmadığını da düzenlemektedir. Bu düzenlemenin ülke turizmine ve turist rehberliği mesleğine hem nitelik hem de nicelik bakımından zarar vereceğine kuşku yoktur.

Teklifin 3 ncü maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının c bendinin 1 numaralı alt bendinde değişiklik yaparken bu bent ile ç bendine alt bent eklenmektedir.

Disiplin cezalarının düzenlendiği maddede rehberlere ilişkin 1618 sayılı Yasada yer alan 1) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere (Seyahat acentaları ve anlaşmalı rehberlerin müşterilerine verdikleri hizmetler sırasında, müşteri ile yapılan sözleşmede açıkça taahhüt edilen ve verilen hizmetle doğrudan ilgili olanlar hariç olmak üzere ve müşterinin bilgisi dışında, müşterilerin yaptıkları alışveriş veya müşterilerin sözleşmede belirtilenler dışında belli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde, seyahat acentalarının ve rehberlerin belgeleri Bakanlıkça iptal edilir ve bunlar beş yıl süreyle seyahat acentacılığı veya rehberlik yapamaz) ibaresi kaldırılarak bu fiile ilişkin cezai müeyyide

ilgisi nedeniyle bu maddede düzenlenmiştir. Haklı veya zorunlu bir neden olmaksızın turun süre ve güzergâhının değiştirilmesi başlı başına bir disiplin suçu olarak değerlendirilmektedir.

c bendine eklenen 10 uncu alt bent ile “10) Bu Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen fiilin beş yıl içinde iki kez işlenmesi.” Bu kanuna göre verilen para cezalarının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde tahsil edilememesi ve bu durumun beş yıl içerisinde iki kez olması halinde meslekten geçici men cezasına dönüşmesine olanak sağlanmaktadır.

Ç fıkrasına eklenen 7 nci madde ile “7) Bu Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen fiilin beş yıl içinde üç kez işlenmesi.” **Meslekten çıkarma cezasına dönüştürülmektedir.**

Söz konusu cezai düzenlemeler mesleğin korunması başlığı altında yer alan düzenlemelerdir. Bir yandan mesleğin korunması arzu edilirken bir yandan mesleği ve meslek birliğini etkisizleştirmek büyük bir çelişkidir. Ayrıca, söz konusu cezai düzenlemelerle daha önce verilmiş para cezalarının bir ay içerisinde tahsil edilememesi fiilinin 5 yıl içerisinde iki kez tekrarı meslekten geçici üç kez tekrarı ise meslekten çıkarılma yani mesleğin icrasından mahrum edilme sonucu doğurmaktadır. Meslekten geçici men ya da çıkarılan bir rehberin bu cezaları tahsiline ilişkin sürelerle tahdit edilmesi mesleğin korunmasına hangi ölçüde hizmet edeceği hukuken de tartışmalıdır.

Teklifin 4 üncü maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş, ikinci fıkrası ise değiştirilmiştir.

Türkçe Turist Rehberi adı altında yeni bir turist rehberliği ihdas edildiğinden ücretlerin çeşitlendirilmesi söz konusu olmuş ve ikinci sınıf /bir alt sınıf olarak nitelendirilen bu meslek türüne daha düşük tarifeli bir ücret belirlenmesi öngörülmüştür. Böylece, madde ile mesleğin Türkçe olarak icra edilmesi durumunda uygulanacak taban ücretlerin Bakanlıkça belirlenen taban ücretlerin yüzde yetmişinden az olmamak üzere daha düşük belirlenebilmesi hükme bağlanmaktadır. Hem Türkçe turist rehberliği ihdası hem de mesleğin kategorize edilerek farklı ücretlendirilmesi bu maddeyi sorunlu hale getirmektedir. Maddeden anlaşılan odur ki, teklifin odağında yer alan asıl amaç

kanunla korunan hakları ve ücretleri olan bir mesleği, icra edenlerin sayısını arttırarak, niteliğini azaltarak hatta zorunlu gereksinimlerini ortadan kaldırarak sektörün bu ayağını ıslahla cezalandırmaktır. Bu düzenlemeyle tur ve paket tur otobüslerinde rehberlere ihtiyaç kalmayacak, yani piyasası daraltılacak, bir yandan da sayı ve nitelikleri zaafa uğratarak ucuz rehberlik hizmeti yaratılmaya çalışılacaktır.

Ayrıca, ücretin belirlenmesinde bazı mesleklerle ilişkin mesleğin icrası için taban ücret belirlenebilir. Bu taban ücret bu mesleği icra eden kişiler açısından bir asgari ücret netliği taşır. Dolayısıyla sadece Türkçe rehberlik yapanlar için bu taban ücretin % 70'ine kadar ücret ödenebileceğine ilişkin düzenleme Anayasa'nın 2. Maddesindeki sosyal hukuk devleti ilkesine 48. ve 49. Maddelerine aykırılık taşımaktadır.

Teklifin 5 inci maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 7 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik ile bu fıkradan sonra gelmek üzere 5 ve 6 ncı fıkralar eklenmiştir.

Madde ile ruhsatname sahibi olmadan rehberlik hizmetinde bulunulamayacağı ve bulunanlar hakkında **belgesiz rehberlik yapılan kişi sayısı ve bölgenin özellikleri dikkate alınarak ilgili mülki idare amiri tarafından** yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Mülki amirlere verilen bu yetkinin kullanılmasında esas alınacak olan kişi sayısı ve bölge özellikleri muğlak ifadelerdir. Bu uygulamada örneğin; Nevşehir ve Niğde illerinde her ikisi kapadokya bölgesinde olmalarına ve aynı koşulları içeren bir durumda birbirlerinden farklı cezaların uygulanması söz konusu olabilecektir.

Ayrıca belgesiz rehberlik yapmak fiiline idari para cezası yaptırımı uygulanması nedeniyle uygulama alanı olmayan maddenin dördüncü fıkrasında yer alan Cumhuriyet savcılıklarına bildirim yükümlülüğü kaldırılmaktadır.

Yine turist rehberlerinin, turist rehberliği hizmetinin verilmesi sırasında ve bu hizmeti alanların bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası yaptırımı uygulanması yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu tür düzenlemelerde

amacın açıkça ortaya konulması ile tespiti iyi düşünülmelidir. Yıllardan bu yana söylentisi süre gelen bu tarz “komisyon” vb. ad altındaki ödemelerin nasıl takip ve tespit edileceğine dair somut kriterler konulmalıdır. Söz konusu uygulamaların sektörün hassasiyetleri de göz önünde bulundurularak suç üstü vb. Kolluk marifetiyle mi yapılması öngörülmektedir?

Komisyon görüşmeleri sırasında İktidar partisini önergesi ile 4 üncü fıkradan sonar gelmek üzere, “Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlar tarafından öğrencilwre yönelik olarak öğretmen refakatinde ve ticari amaç güdülmeksizin yapılan geziler bu Kanun kapsamı dışındadır” hükmü eklenmesi teklif edilmiştir.

Teklifin 6 ncı maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 9 uncu maddesi değiştirilmektedir.

Madde ile Bakanlığın meslek kuruluşlarını müfettişler ve kontrolörler aracılığıyla en geç üç yılda bir zorunlu olarak denetlemesi, ayrıca meslek kuruluşlarının iştiraklerinin de denetime tabi olması öngörülmekte, Bakanlığa verilen meslek kuruluşları üzerindeki gözetim ve denetim yetkisinin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

1 inci fıkraya eklenen meslek kuruluşlarının ve iştiraklerinin her türlü iş, işlem, faaliyet ve hesaplarını müfettişler ve kontrolörler aracılığıyla gerektiğinde ve en geç 3 yılda bir zorunlu olarak ibaresi denetleme yetkisinin sınırlarına iştirakler de dahil edilmiş, kimler tarafından ve hangi süreç içerisinde yapılacağı,

2 nci fıkrayla Meslek kuruluşlarının organ üyeleri ile personeli, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılmaları,

3 üncü fıkrayla görevi başında kalması sakıncalı görülen meslek kuruluşlarının personeli Bakanlık müfettişinin teklifi üzerine üç ay süre ile Bakanlık tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılabilmesi ve buna dair süreler ile bu süreçte personele yapılacak ödeme şekli,

4 üncü fıkrayla Görevine iade edilenlerin uzaklaştırma süresi boyunca mahrum kaldığı ödentileri, kanuni faizleri ile birlikte istihdam edildikleri meslek kuruluşu tarafından ödenmesi,

5 inci fıkrayla birliklerin ve turist rehberleri odalarının organları, Bakanlık tarafından faaliyetten men edilebilme yetki ve koşulları ile Faaliyetten men kararı, yirmidört saat içinde görevli hakimın onayına sunulması, Hakimın, kararını kırksekiz saat içinde açıklaması; aksi halde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkacağı,

6 ncı fıkarda ise Bakanlık, bu madde kapsamında açılan davaları katılan sıfatıyla takip edebileceği düzenlenmiştir.

Kamu görevlisi haklarını haiz olmayanların kamu görevlisi gibi cezai işleme tabi tutulmaları hakkaniyete aykırı, görevden uzaklaştırılanların göreve iadesi halinde alacaklarının faiziyle birlikte meslek kuruluşu tarafından ödenmesi ise görevden alan idarenin sorumluktan kaçınması olarak değerlendirilmiştir.

Özellikle 5 inci fıkarda yer verilen “Milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, birliklerin ve turist rehberleri odalarının organları, Bakanlık tarafından faaliyetten men edilebilir” ifadesi zaten Anayasamızın 135 inci maddesinde düzenlenmiş genel ve soyut bir düzenlemedir. Kanuna geçirilirken daha somut ve açıklayıcı olması beklenir. Kamu kurumu niteliğini haiz bir meslek kuruluşunun seçimle göreve gelen organlarının genel hükümlere atıfla görevden alınabilmesi demokratik hukuk devleti ilkelerini zorlar niteliktedir. Bu koşulların Anayasamızda yazan metinden daha açık ve belirli hale getirilmesi hem hukuki hem de kanunilik açısından önemlidir.

Kanunun anayasanın adil yargılanma hakkına (m.36,38) aykırı olan 3,4,5 inci fıkralarıyla, bir kamu kurumu olmayan meslek kuruluşlarının organlarının yargı kararı olmaksızın, Bakanlık takdiriyle görevden uzaklaştırılmaları sorunludur. Madde, dernek kurma ve örgütlenme özgürlüğüne de aykırılık içermektedir

Göreve iade edilenlerin mahrum kaldığı ödemeler ise Bakanlık tarafından değil, istihdam edildikleri meslek kuruluşunca kanuni faiziyle ödenecek. Bu geri ödemenin reel enflasyon karşısında düşük kalan “kanuni faiz” yerine “en yüksek işletme faizi” olarak ödenmesi daha doğru olacaktır.

Eklenen beşinci ve anayasaya aykırı fıkrayla, yargı kararı olmaksızın, soyut ve belirlilikten uzak bir düzenlemeyle, birliklerin ve rehber odalarının organlarının

faaliyetleri men edilebilecek. Milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, birliklerin ve turist rehberleri odalarının organları, Bakanlık tarafından faaliyetten men edilebilecek.

Teklifin 7 nci maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 12 nci maddesi değiştirilmektedir.

6326 sayılı Kanunun “Yönetmelik” başlıklı 12 nci maddesinde Kanun'un uygulanmasına ilişkin olarak çıkartılacak yönetmelikler yönünden yetki çatışmasının yaşanmaması amacıyla Birlik ve Bakanlık tarafından çıkartılacak yönetmeliklerin konuları itibarıyla ayrıştırılması düzenlenmiştir. Bu yönüyle olumlu değerlendirilmektedir.

Ancak, Meslek örgütü açısından üyelerinin disiplin ve sicil işlemlerinin yönetmelikle değil açıkça kanun hükmüyle düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Teklifin 8 inci maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununa geçici madde eklenmektedir.

Madde ile 6326 sayılı Kanun'un geçici 1 inci maddesi kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirmeyenlerin rehberlik kimlik kartlarının Kanunun 3 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentlerindeki koşulları taşımaları ve bu Kanuna göre kurulan ilgili odaya kaydolmaları şartıyla, bu Maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde başvurmaları halinde ruhsatname ile değiştirilmesine imkân sağlanmaktadır. **(3 üncü madde 1 inci fıkra a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak e)Yazılı suçlardan hüküm giymemek f) Daha önce meslekten çıkarılmamış olmak.)**

Bu madde 3 cü maddeye atıfta bulunması nedeniyle 3 üncü madde içeriği nedeniyle sorun teşkil etmektedir.

Teklifin 9 uncu maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununa geçici madde eklenmektedir.

Turist rehberliği ruhsatnamesine sahip olan turist rehberleri ile 6326 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesi kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirenlerin, en geç beş yıl içinde yabancı dil yeterliliğine ilişkin belgeyi getirmeleri zorunlu hale getirilerek, getirmedikleri takdirde Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilecekleri düzenlenmekte, yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri halinde ise çalışma kartı alarak, yeniden başarılı oldukları dilde mesleklerini icra edebilmeleri öngörülmektedir.

Söz konusu düzenlemenin kanunda ayrı ayrı tanımlanan eylemli ve eylemsiz turist rehberliği ayrımı doğrultusunda eylemsiz rehberler(alışma kartı olmayan ve sahada çalışmayanlar) için uygulanmasının uygun olacağı, eylemli turist rehberleri için bu uygulamanın kazanılmış haklar açısından hak kaybına neden olacağı değerlendirilmektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında İktidar Partisinin önergesi ile ruhsatname sahibi mevcut turist rehberlerinin yabancı dil yeterliliklerini yeniden belgelendirmelerine ilişkin düzenlemeden vazgeçilmesi ayrıca, rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirenlerin yabancı dil yeterliliklerini belgelemeleri için tanınan 5 yıllık süre kaldırılması teklif edilmiştir.

Teklifin 10 uncu maddesinin değerlendirilmesi

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununa geçici madde eklenmektedir.

Madde ile 6326 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan sınava katılmayanlar ile sınavda başarısız olanların bir yıl içinde Bakanlıkça başvurmaları, bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerinde öngörülen koşulları taşımaları ve Bakanlık tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları kaydıyla mesleğe kabul edilmeleri ve Bakanlık tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları kaydıyla mesleğe kabul edilmelerine yönelik imkân sağlanmaktadır.

Komisyon görüşmeleri sırasında İktidar Partisinin önergesi teklifte yer alan geçici 6 ncı maddedeki “ mesleğe kabul edildikleri tarihten itibaren en geç beş yıl içinde” ibaresi ile maddenin son cümlesinin metinden çıkarılması teklif edilmiştir. Böylece, yapılaan sınavda başarılı olarak ruhsatname alanların yabancı dil yeterliliklerini belgelemeleri için tanınan 5 yıllık süre kaldırılmaktadır.

Teklifin 11 inci maddesinin değerlendirilmesi

1618 sayılı Seyahat acentaları ve seyahat Acentaları Birliği Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının a bendi

- a) Paket tur ve tur kapsamında, sadece ülkemizdeki müze ve ören yerlerinde düzenleyecekleri gezilerdeki tanıtım hizmetini bu alanlarda turist rehberleri ile vermek

Şeklinde değiştirilmektedir.

1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde köklü bir değişiklik yapan Madde ile seyahat acentalarının paket tur ve turlarda turist rehberi bulundurma ve çalıştırma zorunlulukları sadece ülkemizdeki müze ve ören yerlerine düzenleyecekleri gezilerdeki tanıtım hizmetini bu alanlarda turist rehberleri ile vermek ifadesiyle basite indirgenmiş ve sınırlandırılmıştır. Turist rehberliği mesleğinin icra alanının büyük bir kısmı seyahat acentelerinin gerçekleştirdikleri tur ve paket turlar olduğu bilinmektedir. Bu düzenleme aynı zamanda 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (ı) bendinde yapılan turist rehberliği hizmeti tanımı açısından da bağlamından koparmakta ve daraltmaktadır. İşbu Kanun maddesi değişikliği ile bir başka kanunda yapılan düzenlemeye aykırı ve daraltıcı nitelikte düzenleme yapılmaktadır. **(Turist rehberliği hizmeti: Seyahat acentalığı faaliyeti niteliğinde olmamak kaydıyla kişi veya grup hâlindeki yerli veya yabancı turistlerin gezi öncesinde seçmiş oldukları dil kullanılarak ülkenin kültür, turizm, tarih, çevre, doğa, sosyal veya benzeri değerleri ile varlıklarının kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtılarak gezdirilmesini veya seyahat acentaları tarafından düzenlenen turların gezi programının seyahat acentasının yazılı belgelerinde tanımladığı ve tüketiciye satıldığı şekilde yürütülüp acenta adına yönetilmesini**

ifade eder.)

Komasyon görüşmeleri sırasında İktidar partisi tarafından bu maddenin,

- a) Paket tur ve tur kapsamında, ülkemizdeki müzelerde, ren yerlerinde ve tescilli kültür varlıklarında sunulacak tanıtım hizmetini bu alanlarda turist rehberleri ile vermek**

eklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Teklifin 12 inci maddesinin değerlendirilmesi

Mevcut 1618 sayılı Kanun'un 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında hem seyahat acentaları hem de turist rehberlerini kapsayacak şekilde yapılmış olan düzenleme, turist rehberliği açısından Turist Rehberliği Meslek Kanunu'na aktarılırken, işbu değilikle sadece seyahat acentalarını kapsayacak şekilde değiştirilmektedir. Turist rehberliği açısından idari para cezası öngörülürken seyahat acentaları açısından bu ceza belge iptali ve 5 yıl süreyle seyahat acentacılığı yapılamaması ngrlmtir.

Bu düzenlemede de amacın açıkça ortaya konulması ve tespitin nasıl yapılacağı iyi dnlmelidir. Yıllardan bu yana söylentisi süre gelen bu tarz "komasyon" vb. ad altındaki ödemelerin nasıl takip ve tespit edileceğine dair somut kriterler konulmalıdır. Söz konusu uygulamaların sektörün hassasiyetleri de göz önünde bulundurularak suç üstü vb. Kolluk marifetiyle mi yapılması öngörülmektedir? Yoksa mali incelemeler yoluyla mı yapılacaktır? Öyle ise kim ya da kimler tarafından nasıl yapılacağı açıkça belirtilmelidir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, belirtilen nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taması, açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komasyonlarında yeteri kadar tartıılmadan kanun teklifleriyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulunduğumuzdan teklifin bütününe; ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de 2/2002 esas numaralı "Turist Rehberliği Meslek Kanunu İle Seyahat Acentaları Ve Seyahat

Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Hüseyin Yıldız
Aydın

Ulaş Karasu
Sivas

Gülcan Kış
Mersin

Sururi Çorabatır
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

Usule İlişkin Değerlendirme

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nda değişiklikler öngören 14 maddelik kanun teklifi, turizm şirketleri ve acentalarının karını gözeten diğer yandan turizm rehberleri ve turizm emekçilerinin iş alanını kısıtlayan ve çalışma koşullarını zorlaştıran düzenlemeler içermektedir.

Söz konusu Kanun Teklifi ilgili turizm sektörünün temsilcileriyle istişare edilmeden, görüş ve önerileri dikkate alınmadan aynı zamanda çok kısa bir süre içerisinde adeta bir oldubittiyle komisyona getirilerek görüşülmüştür.

AKP iktidarının geçmiş dönemlerde uyguladığı yasa çıkarma pratiğini bu dönemde de devam ettirmektedir. Kanunların komisyon sürecine gelmeden toplumun ilgili kesimlerinin temsilcileri olan odalar, sendikalar, dernekler, meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütleri ve ilgili alanda eğitim veren akademisyenlerin görüşleri alınarak yapılması gerekliliğini bir kez daha vurgulamak gerekmektedir.

Kanun tekliflerini istişare ve uzlaşıdan uzak bir şekilde hazırlayan AKP-MHP ittifakı modern demokrasilerin ve hukuk devletlerinin en temel hakkı olan yasa yapma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Bu karmaşık yasa yapma tekniği aynı zamanda yasama kalitesini de düşürmekte, halkın temsilcilerinin halkın sorunlarına çözüm bulabilmesini engelleyen sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Genel Değerlendirme

Türkiye’de yerli ve yabancı sermayenin çıkarları lehine turizm alanında bazı yatırımlar yapılmış ve 1980’li yıllardan itibaren Turizm Teşvik Kanunu ve Yabancı Yatırımlar Kanunu gibi uygulamalar hayata geçirilmiştir. Turizm sektöründeki patronların gelirini arttırmak uğruna halkın ücretsiz yararlanması gereken plaj ve sahiller özelleştirilmiş, halkın sağlıklı ve nitelikli şekilde kumsalları kullanma hakkı gasp edilmiştir. Günümüzde büyük otellerin özelleştirdiği ve halkın kullanımına kapatılan kumsalları kullanmak için birçok yerde yüksek ücretler talep edilmektedir. Sermayedarların kıyılardaki bu talanı ise AKP tarafından çeşitli teşviklerle desteklenmektedir. Türkiye’deki turizm sektörünün temel odağı doğal yaşam alanları olduğundan bu sektörün doğa merkezli planlanmamasının ekolojik yaşamına verdiği zarar her geçen katlanarak büyümektedir.

Her türlü kamusal hizmeti edinme, kültürel, ekonomik, sosyal, siyasal haklardan eşit olarak yararlanma, söz ve karar sahibi olarak, kendini ve kentini yönetme iradesinin sağlanması açısından kent hakkı ve yerel kamusalılığı esas alınmalıdır. Yurttaşların bulundukları yereller üzerindeki tarihi bilgilere ve kültürel çeşitliliklere bizzat gözlemleyerek vakıf olabilmesi için tatil hakkının temel bir hak olarak sağlanması gerekir. Fakat getirilen düzenleme ile yerel dinamikler, tatil ve kent hakkı hiç dikkate alınmadan, sermayenin önceliklerine ve merkezi idarenin temsilcileri mülki idari amirliklerine daha fazla yetki ve imtiyazlar tanınmaktadır. İktidar turizm emekçilerinin insani yaşam ve çalışma koşullarının sağlanması yerine, turizm geliri adına aşırı sömürü koşullarının uygulanmasına müsait yasal düzenlemeleri dayatmaktadır.

Öte yandan turizm sektörünün varlığı ve sürdürülebilirliği güven ve barış ortamına bağlıdır. Hem iç hem dış politikaların etkilerinin en fazla hissedildiği bir alan olma özelliğine sahiptir. Özellikle bir ülkedeki hak ihlallerinin çoğalması, özgürlüklerin giderek daraltılması, çatışmaların yoğunlaşması, o ülkedeki turizmi doğrudan etkilemektedir. Dünyanın her yerinde insanlar tatillerini daha güvenli ve istikrarlı yerlerde yapmak isterler. Gündelik hayatın anti demokratikleştiği bir yerde turizm gelirlerinin de düşmesi olağandır.

Türkiye’de 2014 yılının sonundan beri ülke içerisinde yaşanan hukuksuzluk ve kaos ortamı ve dış politikadaki tutarsızlıklar nedeniyle ekonomik kriz gittikçe derinleşmiştir. Sosyal, ekonomik, siyasi, ekolojik alanlardaki gelişme ve sorunlar konusunda her daim “kırılganlık” barındıran

turizm sektörü özellikle 2020’de Türkiye’de Covid-19 pandemisinin başlamasıyla daha da kırılgan hale gelmiştir. Bu dönemde salgının en ağır sonuçlarını yaşayan kesimlerden biri turizm işçileri ve emekçileri olmuştur. Turizm işçileri pandemi dönemini destek almadan geçirmiş ve on binlercesi işsiz kalmıştır. Mevsimlik çalışan turizm işçileri zaten altı ay çalışarak geçinirken pandemi dolayısıyla bu geliri dahi elde edememiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı bu süreçte bu mevsimlik işçilere-emekçilere herhangi bir destek sağlamamıştır.

Günümüzde Türkiye’de turist rehberleri başta olmak üzere genel olarak turizm sektöründe çalışanların karşı karşıya kaldığı pek çok sorun mevcuttur. Bunların başında güvencesiz, düşük ücret ve kayıt dışı çalıştırma gelmektedir. Turizm sektörü mevsimsel bir sektör olduğu için bu alanda çalışanlar yılın sadece belli dönemlerinde iş bulabilmekte ve gelir elde edebilmektedir. Bu da çalışanların iş güvencesi ve sosyal haklar açısından dezavantajlı olmasına yol açmaktadır. Yoğun bir emek gerektiren bu sektörün çalışanları uzun saatler boyunca yorucu ve stresli bir ortamda çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu da çalışanların fiziksel ve psikolojik sağlığını olumsuz etkilemektedir. Turizm sektörü aynı zamanda düşük ücretli bir sektördür. Çalışanlar yaptıkları işin karşılığını yeterince alamamakta ve geçim sıkıntısı çekmektedir. Bu da çalışanların motivasyonunu ve performansını düşürmektedir. Öte yandan yeterli eğitim ve mesleki gelişim imkanı sunmayan sektörlerden biri olan turizm sektörü çalışanları kendilerini geliştirecek ve kariyer yapacak fırsatlar bulamamaktadır. Bu da çalışanların işe yabancılaşmasına ve diğer sektörlerle yönelmesine neden olmaktadır.

Turizm sektöründe bir milyondan fazla sigortalı çalışan olduğundan söz edilmektedir. Buna karşılık sektörde sayısı yüz binlerle ifade edilen sigortasız ve güvencesiz çalışan olduğu bilinmektedir. Özellikle yaz turizmi yapılan bölgelerde 14-16 saati bulan uzun çalışma süreleriyle oldukça zor şartlarda çalışan turizm emekçilerinin emeği sömürülmektedir. Sektördeki bu muazzam sömürüye karşın turizmde sendikalaşma oranı da oldukça düşüktür. Turizm sektöründeki kârlılığın esas kaynağı emek sömürüsüdür. Yine bu kârlılığın nedenlerinden biri de ormanlar, koylar ve kıyılar başta olmak üzere halkın olan alanların “turizme açılma” adı altında büyük sermayeye peşkeş çekilerek talan edilmesidir. Rantçı anlayış temelinde doğa katliamları yani ekolojik kırım uygulanmasıdır. Karadeniz’in, Akdeniz’in, Ege’nin doğası oteller yapılarak rant uğruna talan edilmektedir.

Diğer yandan turizm alanındaki örgütsüzlük ve sendikasızlık, turizm emekçilerini patronların insafına terk etmektedir. Birçok turizm emekçisi olağan süreçte dahi emeklerinin karşılığı olan ücretleri tam olarak alamamaktadır. Turizm emekçileri ve mevsimlik turizm işçileri için zor olan çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve sektörde kalıcı, etkili bir çalışma koşullarının oluşması, turizm emekçilerinin örgütlülüğünün desteklenmesine yönelik, alandan sorumlu Bakanlığın bir politikası bulunmamaktadır.

Resmi verilere göre 2023 yılında Türkiye'ye gelen yaklaşık 57 milyon turistten 54 milyar dolar elde edilmiştir. Bu devasa rakamların yanında bu sektördeki emekçilerin hakkı görmezden gelinmektedir. Turizm çalışanları sezonluk olarak 'belli süreli sözleşme' statüsünde çalışmaktadırlar. Bu süre bittiğinde eğer sözleşme feshediliyorsa işsizlik maaşı hakkı kazanılmaktadır. Sözleşmesi biten sezonluk işçiler son 120 günde primlerinin ödenmesi ve son üç yılda en az 600 gün sigortalı olup işsizlik priminin de yatırılmış olması şartı ile İŞKUR'a işsizlik maaşı için başvurabilmektedir. Fakat birçok turizm işletmesi sözleşmeyi feshetmek yerine askıya almaktadır. Bu durumda bir nevi ücretsiz izin durumu ortaya çıkmaktadır ki fesih olmadığı için de işsizlik maaşı hakkı gasp edilmektedir.

Kanun Teklifi Üzerine Değerlendirme

Turist rehberlerinin, turistin ülke hakkında doğru bilgilendirilmesi, ülkedeki tarihi yerlerin ve kültürel çeşitliliklerin doğru tanıtılması gibi birçok rol ve görevleri bulunmaktadır. Aynı zamanda turist rehberleri, turistler ve yerel halk arasındaki kültürel etkileşimini sağlayan kültür elçileridir.

Turist rehberliği mesleği fiziksel çaba gerektiren bir meslektir. Çalışma saatlerinin esnekliği, sezonluk çalışma, denetimlerin aksatılması sonucunda kaçak rehberlik faaliyetlerinin olması, meslekten kaynaklanan sağlık problemleri, seyahat acentalarının rehberler üzerinde baskı kurması sonucunda rehberlerin psikolojik, sosyal, fiziki ve yönetsel anlamda birçok sıkıntılarının olduğu bilinmektedir.

Turist rehberlerinin ve turizm çalışanlarının yaşadığı sorunlara çözüm üretmek yerine getirilen düzenlemeyle mevcut sorunlara yenileri eklenmektedir. Meclise sunulan diğer pek çok yasa tasarılarında olduğu gibi işin muhataplarıyla görüşülmeden ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri alınmadan yine bir düzenleme getirilmektedir.

Mevcut kanun teklifiyle genel olarak;

Turist rehberlerinin en az bir yabancı dil bilme zorunluluğu kaldırılması,

Her tur aracında bir rehber bulundurma zorunluluğu kaldırılması,

Arkeoloji ve sanat tarihi gibi bölüm mezunları ile Uzak Doğu dillerini bilen kişilere, ayrı bir eğitim almaksızın, yüz saatlik bir kurstan sonra rehber olabilme hakkı tanınması gibi turist rehberlerinin aleyhine olan önemli değişiklikler öngörülmektedir.

Mevcut yasada bir kişinin turist rehberliği yapabilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın gözetimi ve denetimi altında yapılacak yabancı dil sınavında başarılı olması ya da yönetmelikte belirlenen yabancı dil yeterlik belgelerinden birine sahip olması gerekmektedir. Ancak düzenlemeyle mesleğe kabul koşulları arasında en önemli koşullardan yabancı dil bilme zorunluluğunu kaldırılmaktadır. Denilmektedir ki “iç turizmde artan Türkçe rehber ihtiyacını karşılamak için Türkçe rehberliğe ilişkin düzenleme yapılmaktadır.” Oysa ki halihazırda turist rehberliği mesleğini icra eden 13 bin 372 rehber Türkçe rehberlik yapma hakkına da sahiptir. Buradaki esas amaç “Türkçe Rehberlik” adı altında acentalar tarafından rehberlerin daha ucuza çalıştırılmasıdır. Bu düzenleme yıllarca yabancı dil öğrenmek için çalışıp emek harcayıp başarılı olmuş rehberlerin emekleri yok sayılmaktadır.

Getirilen diğer bir değişiklik ise ören yerleri, müzeler ve tescilli kültür varlıkları harici rehber alınma zorunluluğunun kaldırılmasıdır. Bu, turizm rehberlerinin en çok karşı çıktıkları ve iptal edilmesini istedikleri düzenlemedir. Söz konusu düzenlemenin yasalaşması durumunda Türkiye’de bugün sayıları 14 bine yaklaşan turist rehberlerinin çalışma alanı son derece sınırlandırılacak ve iş imkanları kısıtlanacaktır. İşini doğru ve profesyonel bir şekilde yapan turist rehberlerinin sadece ören yerleri, müzeler ve tescilli kültür varlıklarıyla hapsedilmesi aynı zamanda yetki sahibi olmayan kişiler tarafından yerli ve yabancı turistlere yetersiz ve hatta yanlış bilgilendirmelerin yapılmasına da sebebiyet verebilir.

Dolayısıyla bu kanun tasarısında getirilen söz konusu düzenlemelerin turist rehberleri ve genel olarak turizm emekçilerinin yaşadıkları sorunlara çözüm üretmekten uzak aksine var olan sorunlara yeni sorunlar eklemektedir. Turizm çalışanlarının maruz kaldığı başta güvencesiz,

düşük ücret ve kayıt dışı çalıştırma gibi temel sorunlar bir an önce çözülmeli, işçilerin emeğini sömüren politikalarından vazgeçilmelidir.

Madde Değerlendirmeleri

Madde 1: Mevcut yasada bir kişinin turist rehberliği yapabilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın gözetimi ve denetimi altında yapılacak yabancı dil sınavında başarılı olması ya da yönetmelikte belirlenen yabancı dil yeterlik belgelerinden birine sahip olması gerekmektedir. Getirilen düzenlemeyle rehberlik bölümü okuyan ancak yabancı dil sınavını geçemeyenlerin de rehberlik yapmalarının önü açılmaktadır ki bu da “Türkçe Rehberlik” adı altında rehberlerin ucuza çalıştırılma riskini doğuracaktır. Oysaki hâlihazırda profesyonel turist rehberliği mesleğini icra eden 13 bin 372 rehber yabancı dilin yanı sıra Türkçe rehberlik yapma hakkına da sahiptir.

Madde 5: Rehberlik ruhsatnamesi olmadan rehberlik hizmetinde bulunanlar için para cezası getirilmektedir. Maddede yer alan “kişi sayısı” ve “bölgenin özellikleri” ifadeleri muğlaktır ve mülki idare amirleri tarafından keyfi olarak kullanılabilir.

Madde 11: Getirilen değişiklikle “araç, başına bir rehber bulundurma” zorunluluğu ortadan kaldırılarak, rehberlik hizmeti müze, ören yerleri ve tescilli kültür varlıkları ile sınırlı tutulmuştur.

Profesyonel turist rehberleri tanıttıkları ülkelerin turizm elçileridir. Rehberlik hizmeti düzenlenecek tur veya paket turun her safhasında verilmesi gereken temel bir hizmettir. Turist rehberliğinin ayrılmaz en önemli parçası, yol güzergâhlarında yapılan ve turist kendi dilinde olan anlatımlardır.

Tarih, kültür ve tabiatın zenginliği içindeki uzun rotalardaki otobüs seyahatleri rehber anlatımları için en uygun fırsatı sunar. Tur otobüsleri ülkenin tanıtımının yapıldığı dershaneler gibidir. Bu anlamda ülke tanıtım zincirinin en önemli halkalarından birini oluşturur.

Sadece sermaye ve turizm patronları düşünülerek yapılan bu değişikle, ülke tanıtımının en önemli ayaklarından birisinin sekteye uğraması ile beraber turizm rehberi olarak çalışan emekçilerin de istihdam alanı daralacaktır. Tur araçlarında rehber zorunluluğunun kaldırılması ve rehberlerin

sadece müze ve ören yerlerine hapsedilmesi ne memleketin ne de emekçilerin lehine bir uygulamadır.

İlgili kanun teklifinin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonundaki görüşme aşamasındaki en tartışmalı maddesi olan 11. madde sektör temsilcilerinin ve meslek örgütlerinin de itirazları da göz önünde bulundurularak teklif metninden çıkarılmalıdır.

George Aslan

Mardin

MUHALEFET ŞERHİ

09/02/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 12/02/2024 tarihinde milletvekillerine ulaştırılan 2/2002 Esas Numaralı “Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları Ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir. Teklif Komisyonunda 14 madde olarak görüşülmüş, yürürlük ve yürütme maddeleri olmak üzere 14 madde olarak kısmi değişikliklerle büyük oranda değişikliğe uğramayarak komisyonda karara bağlanmıştır.

Teklif; 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununu, 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, düzenleme öngörmektedir.

Teklif ile;

- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın mesleğe kabul süreçlerinde birliklerin ve Türkiye Seyahat Acentaları Birliği'nin öneri zorunluluğunun kaldırılması,
- Mesleğe kabul şartları belirlenirken, yabancı dil baraj puanı 75 olarak tespit edilmiş ve bu sınavın ÖSYM tarafından yapılması,
- Turist rehberince dil puanı sağlanamadığında Türkçe rehberlik yapabilmesi,
- Uzak Doğu dillerindeki rehberlik yapacaklara istisnalar getirilmesi,
- Sanat tarihi ve arkeoloji bölümü mezunlarının rehber olmaları kolaylaştırılması,
- Yabancı dil bilen rehberlerin Türkçe rehberlik yapabilecekleri ancak Türkçe rehberlerin sadece Türkçe olarak faaliyet gösterebilecekleri,
- 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nda bulunan yaptırım maddesi 6326 sayılı Kanuna eklenmesi,
- Turist rehberlerinin denetlenmesi 3 yılda bir gerçekleştirilmesi,
- Birlik veya bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerin konuların ayrılması,
- Tur araçlarında turist rehberi bulundurma zorunluluğu kaldırılması.
- Seyahat acentelerinin müşterilerini bilgi ve onayları dışında alışveriş amacıyla bir işletmeye göndermeleri halinde yaptırımlar uygulanması istenilmektedir.

Usul Üzerine Değerlendirme

İktidar Partisi, Gazi Meclisimizin yasama sorumluluğunu her zaman olduğu gibi Turist Rehberliği Meslek Kanunu İle Seyahat Acentaları Ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin komisyon sürecinde de hiçe saymış yine birkaç güne sığdırılan bir süreci işletmiştir. Yasama süreci; katılımcılık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik gibi temel ilkeleri içermelidir. Verimlilik ilkesine aykırı olarak işleyen komisyon süreçleri yasama faaliyeti açısından toplum menfaatinin aksamasına ve kanunların etkin yapılamamasına sebep olmaktadır. Kanunun etkilediği paydaşların fikirlerinin alınması ve kıymet verilmesi ise yine yasama sürecinin olmazsa olmazdır. Bununla birlikte bu kanun teklifi sonucunda hangi birimin ne kadar etkileneceğinin hesabı da yapılmalıdır. Bu hesap yalnızca rakamlar üzerinden değil memleketimizin ve vatandaşlarımızın harici durumları da değerlendirilerek yapılmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 23. maddesi, tali komisyonların ilgili konular üzerine görüş bildiren komisyonlar olduğunu açıkça belirtmektedir. Ancak iktidarın aceleci bir şekilde kanun yapma eğilimi ve bu uygulamadaki ısrarı nedeniyle tali komisyonlarda görüşme süreci ortadan kalkmaktadır. Farklı alanlarda deneyimi ve bilgisi olan milletvekillerinin görüşlerini, önerilerini ve katkılarını sunamamasına yol açan bu durum, kanunun içeriğini ve etkinliğini olumsuz etkilemektedir. Etkili bir müzakere sürecinin oluşmaması ve mevzuatın tüm yönleriyle incelenememesi, bu uygulamanın kanun yapma prosedürü açısından eksiklikler içerdiğini göstermektedir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm gibi birbirinden çok farklı ve özellikli konular içeren 4 temel alanın aynı komisyonda birleştirilmesine karşı olduğumuzu belirtmek istiyoruz. Öyle ki bayındırlık, imar, ulaştırma ve turizm 4 temel alanın aynı komisyonda ele alınması, konuların derinliğini ve uzmanlık gerektiren niteliklerini göz ardı ederek yapılan bir uygulamadır. Her biri kendi içinde karmaşık ve detaylı olan bu alanların aynı komisyonda ele alınması, doğru kararların alınmasını zorlaştırabilir ve yanlış sonuçlara yol açabilir. Bu kadar geniş ve çeşitli konuları aynı komisyonda ele almak, her bir alanın özgünlüğünü ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaya zorlaştırır. Ayrıca, konular arasında doğrudan bir bağlantı olmaması durumunda, uzmanlık gerektiren detaylar göz ardı edilebilir ve yeterli bir şekilde incelenmeyebilir. Sonuç olarak, bu farklı alanları tek bir komisyonda bir araya getirmek, karar alma sürecini etkili bir şekilde yürütmeyi ve her bir konuya adil bir şekilde odaklanmayı engelleyebilir. Bu nedenle, her bir alanın kendi uzmanlık alanına sahip ve ilgili kişilerden oluşan ayrı komisyonlarda ele alınmasını daha uygun olacağını düşünmekteyiz.

Bilim camiasında önemi bu kadar aşikâr olan bir alan düzenlenirken konunun uzmanı akademisyenlerimizden bilgi alınmaması, bilim camiasına danışılmaması en büyük eksikliklerdir. Akademisyenlerin, uzmanların, sivil toplum örgütlerinin, pratikte icracı olan rehberlerimizin tepkileri göz ardı edilmiştir.

Bir diğer husus ise ilgili komisyon çalışmalarına devam ederken İktidar Partisi vekilleri apar topar komisyonu terk etmiş ve komisyon toplantı yeter sayısının dahi sağlamadığı şekilde faaliyetlerine devam etmiştir. Yaklaşık bir saat sonra iktidar partisi vekilleri komisyona geri gelmiştir. Bu durum TBMM İçtüzüğü'nün 27. maddesine alenen aykırıdır.

Geneli Üzerine Değerlendirme

Kanunun komisyona geleceği duyulduktan dakikalar sonra ilgili çevreler, özellikle Turist Rehberleri milletvekillerine turizm sektörünün ve turist rehberlerinin sorunlarıyla ilgili konuları farklı iletişim kanallarıyla ulaştırmışlardır. Ancak kanun teklifinden en çok etkilenecek olan turist rehberlerinin talep ve beklentileri komisyon görüşmelerinde dikkate alınmamıştır. Kanun teklifinin kapsamındaki alanlar ve konular, ilgili akademisyenlere, alanında uzman kişilere ve pratikte hizmet veren turist rehberlerine danışılmadan belirlenmiştir. Teklif bu haliyle uygulamada ciddi sorunları da beraberinde getirecektir.

Ak Parti iktidarının “yaptık oldu” anlayışı geçmişte yapılan birçok kanun teklifinde olduğu gibi Turist Rehberliği Meslek Kanunu İle Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde de karşımıza çıkmaktadır.

Bu vurdumduymaz yaklaşım, sektörün sorunlarını çözmediği gibi yeni sorunlara da yol açacaktır. İYİ Parti olarak tarafımıza iletilen her türlü talep ve beklentiyi derinlemesine inceleyen bir çalışma prensibini şiar edinmekteyiz. Turizm sektörüyle ilgili sorunları değerlendirmelerimiz sonucunda, konunun üzerinde yoğun çalışma gerektiren ve derinlemesine irdelenmesi gereken bir alan olduğunu müşahade ettik.

Bu bağlamda, dört bir yanı güzelliklerle dolu jeo-stratejik ve jeo-kültürel konumu açısından dünyanın en güzel coğrafyalarından biri olan ülkemiz için en önemli sektörlerin başında şüphesiz Turizm gelmektedir. Turizm sektörü ülkemizde bacasız fabrika olarak tanımlanmaktadır. Turizm için hayati öneme sahip olan, yerli ve yabancı ziyaretçileri doğru bilgilendirmek, faaliyetleri bilimsel, kültürel, sportif ve edebi anlamda verimli kılmak açısından turist rehberlerinin etkisi ve katkısı yadsınamaz.

Kanun yapma sürecinin komisyon görüşmeleri ayağında hızlı ve verimsiz çalışmalara rağmen kısıtlı bir sürede vatandaşlarımız bizlere sorunları e-posta ve telefon aracılığıyla iletmış, alanında uzman kişiler ve akademisyenlerle görüşmemiz sonucunda özellikle bilimsel ve hukuki açıdan bilgilere erişmemiz sağlanmıştır. Her ne kadar komisyon sürecinin birkaç güne sıkıştırılmasını, yasa yapma sürecinin bir sorunu olarak görsek de vatandaşlarımızın bu kısa süre zarfında konunun eksiklerini bizlere iletmek için mücadele ettiklerini gözlemlememiz konunun önemini ortaya koymaktadır.

Yaptığımız çalışmalar ve bizlere dönüş yapan Sivil Toplum örgütleri ile Turist rehberlerimizin talepleri üzerine bazı konular önem arz etmektedir. Anadolu’da Turist Rehberliğinin kanun ayağı 130 yıllık bir geçmişe sahiptir. Osmanlı’dan günümüze stratejik bir öneme sahip olan Turist Rehberliği Mesleği, Cumhuriyetle birlikte 1925 yılında yasal güvence ve koruma altına alınmıştır. Rehberlik mesleğinin, 1970’lerde Bakanlık tarafından düzenlenerek 3 ile 6 ay arasında (200-600 saatlik) kurslarla eğitim verilmesi, 1990’larda iki yıllık önlisans ve 2000’li yıllarda dört yıllık lisans seviyesine çıkarılması giderek öneminin arttığının göstergesidir. 2015’ten itibaren yüksek lisans ve 2021’den itibaren doktora programları açılan Turist Rehberliği bölümü, üniversitelerde yaklaşık yıllık 5000 kontenjanla gelişmeye devam etmekte ve önemini günden güne artırmaktadır.

Bilimsel açıdan her yıl bir önceki yıla nazaran gelişmeye devam eden turist rehberliği mesleğini icra edenler sürekli kendilerini geliştirmekte ve sektöre layıkıyla hizmet etmek için gayret göstermektedir. Ancak teklifle ilgili vatandaşlarımızı endişeye düşüren değişiklikler yeni bir sorunu da ortaya çıkarmaktadır. Özellikle kanun teklifi içeriğindeki yabancı dil yeterliliği bulunmayan rehberlerin durumu bu minvalde değerlendirilmelidir.

Kanun teklifinin getireceği birinci ve en önemli sorun 1970’lerde kurs seviyesinden günümüzde doktora eğitimine kadar gelişmiş sektörün tekrar geriye doğru değişime maruz kalacağıdır. Burada eğitimin önemi göz ardı edilmiş, sektör basitleştirilmiştir. Yine gerekçede yer alan “Esas amacı tarihi ve turistik yerlerin tanıtılması olmayan faaliyetler” ifadesi muğlak ve kötü kullanıma açık bir ifadedir. Tarafımıza iletilen en önemli endişelerin biri de bu konudur. Bu konu, turist rehberlerinin sadece müze, ören yerleri ve tescilli kültür varlıklarına hapsolma tehlikesini beraberinde getirmektedir.

Tehlikeli bulduğumuz bir başka konu ise rehberlerin özellikle yabancı tur operatörlerinin yabancı personelle turlar düzenlemesi durumudur. Hepimiz iyi biliriz ki, ülkemiz tarih, kültür, sanat açısından zengin bir ülkedir ve Türk Milleti olarak tarihimiz, tarihi

değiştiren olaylarla ve şahsiyetlerle doludur. Yabancı uyruklu ve zihniyetini bilmediğimiz rehberlerin doğru bilgidan uzak; tarihimizi ve geçmişimizi karalayacak propagandaları kendilerine malzeme etme durumunu da göz ardı edemeyiz. Böyle bir durum, Ermeni Sorunu, Kıbrıs Sorunu gibi konularda hatta Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu gibi bölgelerimizde halkımızın milli değerlerine aykırı tanıtım ve bilgiler vermesinin önünü açabilecektir. Değişikliğin bu kısımları, hassas konularda Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan belgeli turist rehberleri dışındaki kişilerin anlatım yapmasına izin vermek anlamına gelecektir.

Ülkemizde, turizmin geleceğini ve turistlerimizin güvenliğini ve memnuniyetini tehlikeye atan, meslekteki standartları düşüren ve binlerce rehberi işsiz bırakma potansiyeli taşıyan bu düzenlemelerin tekrar gözden geçirilmesini talep etmekteyiz. Bu haliyle 14.000’e yakın turist rehberini doğrudan etkileyecek, dolaylı olarak bütün bir turizm sektörünü etkisi altına alacak kanun teklifinin ne tür sorunları beraberinde getireceği titizlikle irdelenmelidir.

Etki analizi, kanun tekliflerinin olası etkilerini değerlendirerek karar verme sürecine bilimsel bir temel sağlamalıdır. Ancak bu teklifte yapılan etki analizi de özensizlikle yapıldığından, teklifin ne tür sonuçlara yol açabileceği konusunda şeffaf ve objektif bir değerlendirmenin yapılamamasına yol açacağını düşünmekteyiz. Kanun tekliflerinin etkilerinin değerlendirilmesi için kapsayıcı ve sistemli bir etki analizi yönteminin olmaması, özellikle turist rehberlerinin sektördeki sosyal, ekonomik ve bilimsel değerlendirilmelerini göz ardı etmektedir.

Gelişmiş ülkelerdeki parlamentolar, her alanda vatandaşının ekonomik refahının, çalışma hayatındaki sosyal etkilerin etki analizlerini önemsemektedir. Ülkemiz görüştüğümüz bu kanun teklifi ve diğer kanun tekliflerinde ilgili kesimlerin sosyal, ekonomik ve hukuki beklentilerini karşılayacak bir yöntem belirleyerek daha gelişmiş bir ülke olma yolunda verimli adımlar atmalıdır. Turist Rehberleri meslek kanunun, meslek sorunlarını çözecek şekilde düzenlenmesi ülkemizin vatandaşına verdiği değeri de bir veri olarak ortaya koyacaktır.

Genel açıdan yaptığımız bu değerlendirmelerimizi komisyon sürecinde verdiğimiz değişiklik önergesi ya da kanun maddesinin tamamının çekilmesi gibi önergelerle hayata geçirmeye çalıştık. Sektörün ve sektör çalışanlarının sorunlarının önüne geçmeyi ve kanun teklifinin getireceği ihlal ve hataları tespit ederek oluşabilecek sorunları önlemek için tarafımıza iletilen her türlü bilgiyi vatandaşımızın menfaatini önceleyen bir bakış açısıyla dile getirdik.

İYİ Parti olarak öncelikle Turizm sektörünün gelişmesi, özelde de üzerinde konuştuğumuz Turist Rehberliği Meslek Kanunu İle Seyahat Acentaları Ve Seyahat Acentaları

Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin daha verimli bir çalışma ortamında ele alınması gerektiğini, mmktn olan en geniş paydaş katılımlıyla ve daha somut veriler ortaya konarak hazırlanmasını önemli buluyoruz. Bu vesileyle muhalefet şerhimizi kamuoyunun bilgisine sunarız.

Madde 1

İlgili kanun teklifinin 1. Maddesiyle istenilen; 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 3 üncü maddesinde yapılması istenilen değişiklik ile turist rehberlerinin; yabancı dillerden birinde, mesleğe kabul sınavına başvuru tarihinden önceki son beş yıl içinde ÖSYM tarafından yapılan Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında (YDS) en az 75 puan almış olmak veya ÖSYM tarafından YDS'ye eşdeğerliliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarında bu puana denk yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olamayan turist rehberlerinden belirtilen dil koşulunu yerine getiremeyenler, diğer mesleğe kabul koşullarını yerine getirmeleri ve Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları halinde, katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak bölgesel veya lkesel Türkçe turist rehberi olmaya hak kazanmasıdır. Özetle bu maddeyle, Dil puanı şartı sağlanamadığında Türkçe rehberlik yapılabilmesinin n açılmaktadır. Yine kanun sistematiği gereği, kanun teklifinin diğer maddeleri de Türkçe turist rehberlerine ilişkin düzenlemeler yapmaktadır.

İlgili madde teklifinin gerekçesi ise yabancı dil şartını sağlayamadığı için rehber olamayanların mağduriyetini gidermek ve i turizmde artan Türkçe rehber ihtiyacının karşılanması olarak belirtilmiştir. Bütün bir turist rehberliği sistemini değiştiren ve mevcut kanunun neredeyse tüm sistematiğini de alt st eden bu kadar önemli bir düzenlemeye yalnızca iki cümle gerekçe sunulması kabul edilemezdir. Getiri hesaplanmış lakin götürü hesaplanmamıştır.

Yerli turist sayısının artması hususunu kabul etmekle birlikte bu taleplere cevap verilmesi adına yalnızca Türkçe bilen turist rehberlerinin sisteme dâhil edilmesinin yeterli bir çözüm olduğunu düşünmemekteyiz. Bu durumun turist rehberlerini ve rehberlik mesleğinin tamamını kapsayacak şekilde düzenlenmesini uygun bulmaktayız.

Örneğin, Erzurum'dan Çanakkale şehitliği'ni ziyarete giden bir ğrenci grubuna rehberlik edecek meslek mensubunun yabancı dil bilmesinin bir zorunluluk olmadığının da farkındayız. Ancak dil yeterliliği gibi önemli bir konunun da üstünkörü bir bakış açısıyla

kanunda ele alınmasının doğru olmadığını düşünmekteyiz. Özellikle tarafımıza gelen taleplerin yoğunluğu bu tespitlerimizi doğrular niteliktedir.

Yine meslek mensuplarıyla komisyon sürecinden önceki görüşmelerimizde; mevcutta görev yapan Turist rehberlerinin dahi iş bulmakta zorlandığı ve aktif görev yapan rehberlerin hem yabancı dil yeterliğinin hem Türkçe dil yeterliğinin bulunduğunu, hali hazırda yerli turist hususu da dâhil olmak üzere piyasanın taleplerinin karşılandığı belirtilmiştir. Yine meslek mensupları çalışma paydaşlarının sayısının olağan dışı artacağına yabancı dil bilmeden turist rehberi olmanın mümkün kılındığı bu denklemde, her yıl turist rehberliği bölümlerinden mezun olacak yaklaşık 4000 kişinin turist rehberliği lisansı alacağını ve mevcuttaki sıkıntılarının daha içinden çıkılmaz hale geleceği hususunu da tarafımıza iletmışlerdir. Diğer bir eleştiri ise buradaki amacın, Türkçe rehberlik adı altında ucuz rehber çalıştırmak olduğu, bu durumun rehberlik hizmeti kalitesinin düşeceğine neden olabileceği endişesine ilişkindir.

Dolayısıyla turist rehberliği mesleğini icra edecek meslek mensuplarının dil şartını sağlamak ve ilgili dil sınavını geçemeyenlerin mağdur olabileceği durumu gerçektir lakin turist rehberi adaylarının yabancı dil öğrenememelerinin nedenlerini ortadan kaldırarak ve onların bu dil şartını sağlamaya teşvik etmek yerine, yabancı dil koşulunu yerine getirmeden rehber olmalarını sağlamak kolaycılık, basiretsizlik ve meseleyi halının altına süpürmektedir.

Ayrıca arkeoloji ve sanat tarihi bölümü mezunlarına ayrı bir eğitim almaksızın, yüz saatlik bir kurstan sonra rehber olabilme hakkı tanınmaktadır. Turist rehberliğinin ülkemiz açısından stratejik önemine binaen alınacak eğitimler ve bu bölüm mezunlarının mesleki kapasitesi göz ardı edilerek, arkeoloji ve sanat tarihi mezunlarının belirli bir saat eğitime tabi tutularak rehber olmalarını sağlamak meslek mensuplarını dışarıda bırakan bir meslek kanunu anlayışı ortaya çıkarmaktadır. Bu durum turist rehberliği bölümlerinin varlık nedenini sorguya açık hale getirmektedir. Komisyon görüşmelerinde turist rehberliği bölümü mezunlarının devamlılığını sağlamak ve meslek mensuplarının istihdam alanlarının daraltılmasını önlemek amacıyla ilgili düzenlemenin tekliften çıkarılmasına yönelik önergemiz AK Parti ve MHP grubu milletvekilleri tarafından reddedilerek kabul edilmemiştir.

Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle yabancı dil koşulu meselesinin ve arkeoloji ile sanat tarihi bölümü mezunlarının turist rehberliği yapabilmesine ilişkin hususun bu kadar üstün körü bir anlayışla çözüme kavuşturulduğu iddiasının tam karşısında olduğumuzu belirtmek isteriz.

Madde 11

Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yapılması öngörülen bu değişiklik ile seyahat acentelerinin düzenlediği turlarda ya da paket turlarda turist rehberi bulundurma zorunluluğu kaldırılmıştır.

Kanunun ilgili maddesinde yer alan;

“Seyahat acentaları aşağıdaki hususlara uymak zorundadır:

- a) Turlarda veya sadece tek bir otelde konaklamayı ve konaklanacak otele ulaşımı içerenler hariç olmak üzere paket turlarda; paket tur veya tur başına kırkbeş kişiye kadar en az bir rehber bulundurmak; tek araç kapasitesi kırkbeş kişiyi aşan araçlarda bir rehber bulundurmak; turistlere, rehberler dışında herhangi bir kimse vasıtasıyla Türkiye ’nin tarihi, doğası, kültürü ve turizmi ile ilgili rehberlik faaliyeti niteliğinde bilgi vermemek.”* hükmü kanun metninden çıkarılarak değiştirilmektedir.”

Öncelikle, turist rehberi bulundurma zorunluluğunun kaldırılması, ülkemizin tarihi ve kültürel zenginliğini anlatıyor ve tanıtıyor olmanın önünü tıkayacak, turizm sektöründe kalitenin düşmesine sebep olacak ve dahası turistlerin güvenliği ve memnuniyeti açısından ciddi riskler oluşturacaktır.

Turist rehberleri turist kabilelerine eşlik ettikleri süre içinde sadece bilgi sağlamakla kalmamaktadırlar, aynı zamanda kültürel köprüler kurarlar ve turistler ile vatandaşlarımız arasında iletişimde önemli bir rol oynamaktadırlar. Bu tür etkileşimler, kültürel anlayışı artırmakla birlikte yerel ekonomiye katkı sağlamakta ve turizmin sürdürülebilirliğini desteklemektedirler. Turist rehberlerinin yokluğu, bu tür olumlu etkileşimlerin azalmasına neden olacak ve turist deneyimini olumsuz yönde etkileyebilecektir.

Turist rehberleri ülkemizin tarihi ve kültürel mirasını tanıtan elçi olma vasfının dışında acil durumlarda da rehberlik yapabilecek donatıya ve ehliyete sahiptirler. Ayrıca ülkemize gelecek olan turistlerin ülkemize, çevremize, doğamıza ve kültürümüze karşı duyarlılığı da arttırmaktadırlar. Turistlerin çevreye duyarlı davranışlar sergilemelerine ve yerel kültürlerle saygı göstermelerine yardımcı olarak çevresel etkilerin azalmasına ve kültürel duyarlılığın güçlendirilmesine katkı sağlamaktadırlar.

Ayrıca tur araçlarında rehber bulundurulması zorunluluğunun kaldırılması Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan belgeli turist rehberleri dışındaki kişilerin anlatım yapmasına izin

vermek anlamına gelecektir. Dolayısıyla bu durum turist kabilelerinin ve bu kabileye eşlik edecek olan yabancı rehberlerin ülkemize gelerek ülkemiz, tarihimiz ve kültürümüz aleyhinde anlatım yapar hale gelmeleri riskini ortaya çıkaracaktır.

Diğer açıdan bu madde ile amaçlanan değişiklik ile turist rehberlerinin istihdamının azalmasına ve iş bulma olanaklarının daralmasına sebep olunacaktır. Turist rehberi bulundurma zorunluluğunun kaldırılması, bu kişilerin iş güvencesini ve gelirlerini riske atacak ve dolayısıyla ekonomik olarak da meslek mensuplarını olumsuz etkileyecektir.

Komisyon görüşmelerinde bu değişikliğin meslek mensuplarına, sektöre yönelik olumsuz etkilerine dair endişelerimiz iktidar grubuyla paylaşılmış ve bu düzenlemenin tekliften çıkarılması amacıyla bir önerge teklif edilmiştir. Ancak önergemiz AK Parti ve MHP grubu milletvekilleri tarafından reddedilerek kabul edilmemiştir.

Sonuç olarak, turist rehberi bulundurma zorunluluğunun kaldırılmasını öngören bu değişiklik, turizm endüstrisinde ciddi sorunlara yol açabilecek potansiyel bir adım olarak görünmektedir. Turizmde kalite, güvenlik ve sürdürülebilirlik açısından önemli olan bu konunun dikkatlice değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca meslek mensuplarının sesine kulak vermek ise parlamentomuzun asli sorumluluğu olan milleti egemen kılma ülküsü açısından da son derece elzemdir.

Ersin Beyaz
İstanbul

Yavuz Aydın
Trabzon

MUHALEFET ŞERHİ

Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile önerilen değişiklikler ilk başta turist rehberlerinin mesleki standartlarını ve niteliklerini hem güvence altına almak hem de yükseltmek için tasarlanmış görünmektedir. Öneri metninde her ne kadar sıkı eğitim gerekliliklerine, dil yeterliliğine ve pratik deneyime vurgu yapılsa da özellikle üniversitelerin farklı branşlarına da rehber olma imkanının tanınmasına yönelik genişletici düzenlemeler ve müze ile ören yerleri haricinde rehber bulundurma zorunluluğunun kaldırılmasına yönelik değişiklikler turist rehberlerinin mesleki kalitesini ve istihdam olanaklarını düşürme ihtimalini de ortaya çıkarmaktadır.

Teklifte turist rehberi olunmasına yönelik düzenlemeler turist rehberliği hizmetlerinin kalitesini artırmak için gerçekleştirilmiş gibi dursa da eğitim programlarının ilgili tüm bireyler için erişilebilirliği, eğitim ve sertifikasyonun mali yükü ve düzenlemelerin standartlardan ödün vermeden sektördeki değişikliklere uyum sağlayacak kadar esnek kalmasını sağlamak gibi potansiyel zorlukları göz önünde bulundurmak da önemlidir. Bu gerekliliklerin etkili bir şekilde uygulanması ve düzenli olarak gözden geçirilmesi, istenmeyen olumsuz sonuçlar doğurmadan istenen sonuçlara ulaşılması için çok önemli olacaktır.

Ayrıca yabancı dil şartının kaldırılarak rehberlerin Türkçe tur yapabilmesine olanak sağlayan düzenleme, aslında mesleğe giriş şartlarının yumuşatılması anlamına da gelmektedir. Bu değişikliğin meslek ve genel olarak turizm sektörü üzerinde olumsuz anlamda çeşitli etkileri olabilir. Yabancı dil yeterliliği, turist rehberlerinin uluslararası ziyaretçilere etkin bir şekilde hizmet vermesini sağlayan kilit bir beceridir. Giriş koşullarının hafifletilmesi, turist rehberi olmaya hak kazanan kişi sayısında artışa yol açabilir. Bu durum rehber açığının giderilmesi açısından faydalı olsa da alanında uzman ve kalifiyeli rehberlerin iş bulmasını zorlaştırarak potansiyel olarak kazançlarını etkileyecek ve ücret düşüklüğüne yol açacaktır. Gerek alan dışı bölümlerden mesleğe kabul uygulamasının kolaylaştırılması gerekse yabancı dil şartının esnetilmesine yönelik düzenlemeler sonucunda turist rehberliğindeki vasma dayalı özellikleri azaltılarak rehber ücretlerinin düşmesine yol açılacaktır. Bu durum sektörün ihtiyacını karşılamaktan ziyade daha çok seyahat acentalarının karlılığına yönelik bir düzenleme gibi durmaktadır.

Esas olarak rehberlerimizin birden fazla dilde tur sunabilme ve alanında uzman olma becerisi, küresel turizm pazarında rekabet avantajı sağlayacaktır. Yabancı dil zorunluluğunun

kaldırılmasının yanı sıra mesleğe alan dışından alımların yapılması ilerleyen dönemlerde Türkiye'nin uluslararası turistlere sunduğu turizm olanaklarının çekiciliğini etkileyerek, ülkenin bir turizm destinasyonu olarak rekabet gücünü potansiyel olarak azaltabilir. Esasında düzenlemeler mesleğe dahil olacak iş gücünün vasfını artırmaya yönelik olmalıdır. Fakat ülkemizde her meslekte yaşatılan mesleki aşınmanın turizm sektörüne de sirayet ettiği görülmektedir. Genel olarak yaşadığımız iş gücünü vasıfsızlaştırma hareketinin neticesinde asgari ücretin genel ücret haline nasıl geldiği hepimizin malumudur. Bu bağlamda turist rehberliğinde mesleğe girişe yönelik uygulamaları yumuşatmaya ilişkin düzenlemeler bugünü kurtarsa da geleceğe yönelik turizm sektörünün temeline dinamit koymak anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak yabancı dil zorunluluğunun kaldırılması ve farklı eğitim alanlarından mesleğe giriş kolaylığının sağlanması mesleğe giriş engellerinin yumuşatılması olarak görülebilirken, asıl etkisi değişikliğin nasıl yönetildiğine ve sektördeki diğer kalite güvence önlemleriyle nasıl tamamlandığına bağlıdır.

Daha kaygı verici olan bir diğer düzenleme ise otobüslerde rehber bulundurma zorunluluğunun kaldırılması turist gruplarının denetimsiz bir şekilde ülkeyi gezmeleri ve bu durumun beraberinde yol açacağı olumsuzluklardır. Yabancı turist gruplarının kendi tarihlerine değer biçerek yapacağı anlatımlar, ülkemiz toprakları içerisinde milli değerlerimize gösterilebilecek holiganist tavırlar ve beraberinde doğa bilecek diplomatik sıkıntılar göz ardı edilmemelidir.

Eğitim ve yeterlilik konusunda da ciddi endişelerimiz vardır. Sanat tarihi ve arkeoloji mezunlarına tanınan 100 saatlik hızlandırılmış uygulamalı eğitimle rehberlik mesleğine giriş imkânı, mesleğin gerektirdiği derin bilgi ve tecrübenin hafife alındığını göstermektedir. Benzer şekilde, ön lisans mezunu olup Çince ve diğer Uzak Doğu dillerini bilen bireylere de sunulan 100 saatlik eğitim, dil bilgisinin mesleki yeterlilik için yeterli görülmesi yanılgısını ortaya koymaktadır.

Bu düzenlemelerin getireceği fırsat eşitsizliği ve ayrıcalıklı gruplara tanınan haklar, turizm sektörümüzün kalitesini ve uluslararası alandaki rekabet gücünü düşürme riski taşımaktadır. Bu nedenlerle, söz konusu değişikliklere şiddetle karşı çıkıyor ve sektördeki tüm paydaşların, turizmimizin geleceği için daha kapsamlı ve adil bir yaklaşım benimsemelerini talep ediyoruz.

Geleneksel turist rehberliği programlarının dışındaki alanlardan bireylerin mesleğe dahil edilmesinin kolaylaştırılması ve turist rehberleri odalarının devre dışı bırakılması neticesinde turist rehberliği alanında özel eğitim almamış diğer alanlardan gelen kişiler, grup yönetimi, güvenlik protokolleri ve etik kurallar gibi sektöre özgü uygulamalar ve standartlar hakkında bilgi sahibi olmayacağından dolayı hizmet kalitesi düşecektir. Özellikle diğer alanlardan gelen kişiler, farklı geçmişlere sahip turistlerle etkili bir şekilde iletişim kurmak için gereken dil becerilerine sahip değillerse, bu durum rehber olarak etkinliklerini sınırlandıracak ve turist deneyimini olumsuz anlamda azaltacaktır. Turist rehberleri, turistler ile yerel kültür arasındaki kültürel uçurumların kapatılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Kültürel duyarlılık ve kültürler arası iletişim konusunda özel eğitim almamış olanlar, istemeden de olsa tarihi olguların veya uygulamaların kültürel önemini yanlış tanıtabilir veya tam olarak aktaramayabilir. Tıpkı bir veterinerin aile hekimi gibi insana yönelik sağlık hizmeti vermesinin garipliği gibi bir arkeoloğun da turist rehberliği yapma imkânı elde etmesi anlamsızdır. Herkes eğitimi aldığı ve uzman olduğu alanda istihdam edilmelidir.

Kanun teklifi ile yapılan değişiklikler turist rehberlerine, özellikle de uzmanlıkları artık rehber gerektirmediği düşünülen alanlarda olanlara yönelik talepte bir azalmaya yol açacaktır. Bu durum istihdam için daha geniş bir yelpazedeki tur türlerinden kazançlarını sağlamak zorunda olan rehberlerin gelirlerinde doğal olarak azalışa yol açacaktır.

Halbuki rekabetçi ve ilgili kalabilmek için turist rehberlerinin tarihi ve turistik yerler hakkındaki bilgilerinde daha fazla uzmanlaşmaları gerekmektedir. Geçim imkanları daralan rehberlerin uzmanlıklarını geliştirme imkanlarının daralacağı ortada iken rehberlerimizin turizmin ana unsuru turistlere tekrarlanamayacak benzersiz, derinlemesine deneyimler sunmaları ve böylece turizm endüstrisindeki rollerinin gerçek anlamda hakkını vermelerinin önüne ciddi anlamda engeller konmuş olacaktır.

Rehberlerimiz hikâye anlatımı, kültürel yorumlama ve sadece tarihi gerçekleri aktarmanın ötesinde değer katan diğer alanlardaki becerilerini geliştirerek uyum sağlamaları için alanlarında derin bir şekilde profesyonelleşmeler ve yetenekli rehberlerimiz turizm deneyimine benzersiz katkılarını sunmalıdırlar. Bu çerçevede mesleğe giriş ve devam şartlarında vasıf unsurları ön plana alınmalıdır.

Özetle Kanun teklifinin genel etkisi, nasıl uygulandığına ve turizm sektöründeki paydaşların değişikliklere nasıl uyum sağladığına bağlı olacaktır. Turist rehberliği konusunda özel eğitim almamış kişilerin mesleğe girmesine izin verilmesinin olumsuz etkileri yadsınamaz. Özellikle grup yönetimi, yorumlama becerileri ve yerel tarih ve kültür bilgisi gibi etkili rehberlik için gereken benzersiz beceriler ancak bu alanda hedeflenen özel eğitimi almış kişilerce ve mesleki süreçte kazanılan deneyim yoluyla geliştirilebilir. Belirli alanlarda rehberlik hizmeti zorunluluğunun kaldırılmasıyla, lisanslı rehberlerin sektörde olması gereken değerinin zayıflatılması riski bulunmaktadır. Bu durum, turistlerin ve tur operatörlerinin daha az nitelikli kişileri tercih etmesine veya profesyonel rehberlik hizmetlerinden tamamen vazgeçmesine yol açarak turist deneyiminin kalitesini potansiyel olarak tehlikeye atacaktır. Sonuç olarak hem alan dışından mezunların işe alınması hem de zorunlu rehberlik hizmetlerinin kaldırılması, mevcut rehberler için hizmetlerine olan talebin azalması, meslekte daha düşük gelir ve iş güvensizliğine yol açacaktır.

Bu çerçevede Saadet Partisi Grubu olarak başta turist rehberliğini vasıfsızlaştırmaya yönelik düzenlemelere karşı çıkıyor, başta yabancı dil şartı ve alan dışından rehber alımının kolaylaştırılması ile meslek birliklerinin mesleğe alımlarda devre dışı bırakılması olmak üzere mesleğin kazancını ve vasfını azaltmaya yönelik düzenlemelerin tekliften çıkartılmasını teklif ediyoruz.

Yukarıda belirtilen hususlarda kanun teklifinde gerekli değişikliklerin yapılması temennisiyle muhalefet şerhimizi sunuyoruz.

Mehmet Atmaca

Bursa

HATAY MİLLETVEKİLİ HÜSEYİN YAYMAN
İLE 73 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**TURİST REHBERLİĞİ MESLEK
KANUNU İLE SEYAHAT ACENTALARI
VE SEYAHAT ACENTALARI
BİRLİĞİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 - (1) Turist rehberi unvanı mesleğe kabulle kazanılır ve mesleğe kabul için aşağıdaki koşullar aranır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b) Başvuru tarihi itibarıyla onsekiz yaşını doldurmuş olmak.

c) Üniversitelerin turist rehberliği bölümlerinin önlisans, lisans veya yüksek lisans programlarından mezun olmak veya üniversitelerin turist rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az lisans düzeyinde mezun olduktan sonra turizm sektörünün ihtiyaçları da dikkate alınarak belirlenen dillerde, gerektiği hâllerde belirlenen bölgelerde, yönetmelikle kurs ve sınavlara ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen ülkesel veya bölgesel turist rehberliği eğitim programını başarıyla tamamlamak.

ç) Bakanlık tarafından belirlenen yabancı dillerden birinde, mesleğe kabul sınavına başvuru tarihinden önceki son beş yıl içinde ÖSYM tarafından yapılan Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında (YDS) en az 75 puan almış olmak veya ÖSYM tarafından YDS’ye eşdeğerliliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarında bu puana denk yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olmak; Bakanlığın sınav yapılmasını istediği yıl içerisinde ÖSYM tarafından sınav takvimine alınmayan dillerde ise Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE
TURİZM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**TURİST REHBERLİĞİ MESLEK
KANUNU İLE SEYAHAT ACENTALARI
VE SEYAHAT ACENTALARI
BİRLİĞİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 - (1) Turist rehberi unvanı mesleğe kabulle kazanılır ve mesleğe kabul için aşağıdaki koşullar aranır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b) Başvuru tarihi itibarıyla onsekiz yaşını doldurmuş olmak.

c) Üniversitelerin turist rehberliği bölümlerinin önlisans, lisans veya yüksek lisans programlarından mezun olmak veya üniversitelerin turist rehberliği bölümü dışındaki diğer bölümlerinden en az lisans düzeyinde mezun olduktan sonra turizm sektörünün ihtiyaçları da dikkate alınarak belirlenen dillerde, gerektiği hâllerde belirlenen bölgelerde, yönetmelikle kurs ve sınavlara ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen ülkesel veya bölgesel turist rehberliği eğitim programını başarıyla tamamlamak.

ç) Bakanlık tarafından belirlenen yabancı dillerden birinde, mesleğe kabul sınavına başvuru tarihinden önceki son beş yıl içinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) tarafından yapılan Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından (YDS) en az 75 puan almış olmak veya ÖSYM tarafından YDS’ye eşdeğerliliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarında bu puana denk yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olmak; Bakanlığın sınav yapılmasını istediği yıl içerisinde ÖSYM tarafından sınav takvimine alınmayan dillerde ise Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan yabancı dil sınavında başarılı olmak.

d) Maliyetlerin katılımcılardan karşılanması kaydıyla, Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen uygulama gezisini tamamlamak ve gezi sonunda yapılan sınavda başarılı olmak.

e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından; bu Kanuna veya 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefetten mahkûm olmamak.

f) Daha önce meslekten çıkarılmamış olmak.

(2) Birinci fıkrada belirtilen tüm mesleğe kabul koşullarını yerine getirenler, Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları halinde başarılı oldukları yabancı dilde turist rehberi olmaya hak kazanır. Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen mesleğe kabul koşulunu yerine getiremeyenler, diğer mesleğe kabul koşullarını yerine getirmeleri ve Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları halinde, katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak bölgesel veya bölgesel Türkçe turist rehberi olmaya hak kazanır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan yabancı dil sınavında başarılı olmak.

d) Maliyetlerin katılımcılardan karşılanması kaydıyla, Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen uygulama gezisini tamamlamak ve gezi sonunda yapılan sınavda başarılı olmak.

e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından; bu Kanuna veya 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefetten mahkûm olmamak.

f) Daha önce meslekten çıkarılmamış olmak.

(2) Birinci fıkrada belirtilen mesleğe kabul koşullarının tümünü yerine getirenler, Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları hâlinde başarılı oldukları yabancı dilde turist rehberi olmaya hak kazanır. Birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen mesleğe kabul koşulunu yerine getiremeyenler, diğer mesleğe kabul koşullarını yerine getirmeleri ve Bakanlığın talebiyle konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan mesleğe kabul sınavında başarılı olmaları hâlinde, katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak bölgesel veya bölgesel Türkçe turist rehberi olmaya hak kazanır.

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Çince başta olmak üzere ülkemize yönelik turizm potansiyelini karşılamak amacıyla Bakanlıkça kültür ve turizm politikaları doğrultusunda belirlenecek Uzak Doğu dillerindeki adaylar için birinci fıkranın (c) bendindeki şart aranmaz. Bu kişiler birinci fıkra da belirtilen diğer koşulları yerine getirmek ve en az ön lisans düzeyinde üniversite mezunu olmak kaydıyla turizm sektörünün bu alandaki acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan en az yüz saatlik eğitim programı ile uygulama gezisini başarıyla tamamlamaları şartıyla katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak ilgili yabancı dilde bölgesel veya ülkesel turist rehberi olmaya hak kazanır.

(4) Üniversitelerin sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun olanlar için birinci fıkranın (c) bendinde düzenlenen turist rehberliği eğitim programına katılma şartı aranmaz. Bu kişiler, birinci fıkra da belirtilen diğer koşulları yerine getirmek, Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan en az yüz saatlik eğitim programı ile uygulama gezisini başarıyla tamamlamaları şartıyla başarılı oldukları yabancı dilde, katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak bölgesel veya ülkesel turist rehberi olmaya hak kazanırlar.

(5) Birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen yabancı dil yeterliliğinin süresi sınav tarihinden itibaren beş yıldır. Bu sürenin sonunda yeterliliğin yeniden belgelendirilmesi zorunludur. Yabancı dil yeterliliğinin belgelenmemesi halinde bu kişiler Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilirler. Yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri halinde ise yeniden başarılı oldukları dilde turist rehberi olmaya hak kazanırlar.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Çince başta olmak üzere ülkemize yönelik turizm potansiyelini karşılamak amacıyla Bakanlıkça kültür ve turizm politikaları doğrultusunda belirlenecek Uzak Doğu dillerindeki adaylar için birinci fıkranın (c) bendindeki koşul aranmaz. Bu kişiler birinci fıkra da belirtilen diğer koşulları yerine getirmek ve en az ön lisans düzeyinde üniversite mezunu olmak kaydıyla turizm sektörünün bu alandaki acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından, yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan en az yüz saatlik eğitim programı ile uygulama gezisini başarıyla tamamlamaları şartıyla katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak ilgili yabancı dilde bölgesel veya ülkesel turist rehberi olmaya hak kazanır.

(4) Üniversitelerin sanat tarihi ve arkeoloji bölümlerinden lisans düzeyinde mezun olanlar için birinci fıkranın (c) bendinde düzenlenen turist rehberliği eğitim programına katılma koşulu aranmaz. Bu kişiler, birinci fıkra da belirtilen diğer koşulları yerine getirmek, Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları tarafından, yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılan en az yüz saatlik eğitim programı ile uygulama gezisini başarıyla tamamlamaları şartıyla başarılı oldukları yabancı dilde, katıldıkları uygulama gezisine bağlı olarak bölgesel veya ülkesel turist rehberi olmaya hak kazanır.

(5) Mesleğe kabul başvurusu Bakanlığa yapılır. Bakanlık, otuz gün içinde gerekli incelemeleri yapar, başvuruyu kabul ettiği takdirde ruhsatnameyi düzenler, başvuruyu reddettiği hâllerde ret kararını gerekçesi ile birlikte başvuru sahibine bildirir.

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

(6) Beş yıllık belge yenileme süresinin dolduğu tarihte ÖSYM veya Bakanlığın talebiyle Bakanlığın gözetim ve denetimi altında birlikler veya konusunda uzmanlaşmış kamu kurum ve kuruluşları veya bu maddenin dokuzuncu fıkrası gereğince Bakanlık tarafından henüz sınav açılmamış olması halinde, yabancı dil yeterlilik belgesi ilgili dilde yapılacak ilk sınav sonucunun açıklandığı tarihe kadar geçerlidir.

(7) Mesleğe kabul başvurusu Bakanlığa yapılır. Bakanlık, otuz gün içinde gerekli incelemeleri yapar, başvuruyu kabul ettiği takdirde ruhsatnameyi düzenler, başvuruyu reddettiği hâllerde ret kararını gerekçesi ile birlikte başvuru sahibine bildirir.

(8) Mesleğe kabul koşullarını taşımamalarına rağmen mesleğe kabul edilmiş olanlar, mesleğe kabulü engelleyen bir suçtan hüküm giyenler ile mesleğe engel hâli ortaya çıkanlar Bakanlık kararı ile meslekten çıkarılır.

(9) Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde, üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen eğitim programının, birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen yabancı dil bilgisi seviye tespit sınavının ve (d) bendinde belirtilen uygulama gezisinin Bakanlığın talebine rağmen altı ay içerisinde birlikler tarafından düzenlenmemesi halinde eğitim programı, yabancı dil seviye tespit sınavı ve uygulama gezisi Bakanlık tarafından düzenlenir.

MADDE 2- 6326 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meslek, sadece çalışma kartında belirtilen yabancı dillerde, turist rehberinin Türkçe turist rehberi olması ya da tura katılanların Türkçe bilmeleri ve talep etmeleri halinde ise Türkçe olarak hukuka ve meslek etik ilkelerine uygun olarak icra edilir.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(6) Mesleğe kabul koşullarını taşımamalarına rağmen mesleğe kabul edilmiş olanlar, mesleğe kabulü engelleyen bir suçtan hüküm giyenler ile mesleğe engel hâli ortaya çıkanlar Bakanlık kararı ile meslekten çıkarılır.

(7) Birinci fıkranın (c) bendinde, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen eğitim programının, birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen yabancı dil bilgisi seviye tespit sınavının ve (d) bendinde belirtilen uygulama gezisinin Bakanlığın talebine rağmen altı ay içerisinde birlikler tarafından düzenlenmemesi hâlinde eğitim programı, yabancı dil seviye tespit sınavı ve uygulama gezisi Bakanlık tarafından düzenlenir.”

MADDE 2- 6326 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meslek, sadece çalışma kartında belirtilen yabancı dillerde, turist rehberinin Türkçe turist rehberi olması ya da tura katılanların Türkçe bilmeleri ve talep etmeleri hâlinde ise Türkçe olarak hukuka ve meslek etik ilkelerine uygun olarak icra edilir.”

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3- 6326 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere” ibaresi çıkarılmış, bu bende aşağıdaki alt bent ile (ç) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“10) Bu Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen fiilin beş yıl içinde iki kez işlenmesi.”

“7) Bu Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen fiilin beş yıl içinde üç kez işlenmesi.”

MADDE 4- 6326 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir, mevcut ikinci fıkrada yer alan “taban ücret tarifesinde belirlenen ücretin” ibaresi “Bakanlık tarafından belirlenerek ilan edilen ücretlerin” şeklinde, “Taban ücret” ibaresi “Bu ücretlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

“(2) Mesleğin Türkçe olarak icra edilmesi halinde, ücretler bu maddenin birinci fıkrası kapsamında belirlenen taban ücretin yüzde yetmişinden az olmamak üzere Bakanlık tarafından belirlenir ve ilan edilir.”

MADDE 5- 6326 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “ve durum en geç üç gün içinde Cumhuriyet savcılığına bildirilir” ibaresi madde metninden çıkarılmış, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(5) Ruhsatname sahibi olmadan rehberlik hizmetinde bulunulamaz, bulunanlar hakkında hizmet verilen kişi sayısı ve bölgenin özellikleri dikkate alınarak ilgili mülki idare amiri tarafından yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

MADDE 3- 6326 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere” ibaresi madde metninden çıkarılmış, bende aşağıdaki alt bent ile (ç) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“10) Bu Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen fiilin beş yıl içinde iki kez işlenmesi.”

“7) Bu Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen fiilin beş yıl içinde üç kez işlenmesi.”

MADDE 4- 6326 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “taban ücret tarifesinde belirlenen ücretin” ibaresi “Bakanlık tarafından belirlenerek ilan edilen ücretlerin” şeklinde, “Taban ücret” ibaresi “Bu ücretlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

“(2) Mesleğin Türkçe olarak icra edilmesi hâlinde, ücretler birinci fıkra kapsamında belirlenen taban ücretin yüzde yetmişinden az olmamak üzere Bakanlık tarafından belirlenir ve ilan edilir.”

MADDE 5- 6326 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “ve durum en geç üç gün içinde Cumhuriyet savcılığına bildirilir” ibaresi madde metninden çıkarılmış, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlar tarafından öğrencilere yönelik olarak öğretmen refakatinde ve ticari amaç gözetilmeksizin yapılan geziler bu Kanun kapsamı dışındadır.”

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

“(6) Turist rehberliği hizmetinin verilmesi sırasında, bu hizmeti alanların bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin eden turist rehberleri hakkında ilgili mülki idare amiri tarafından yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

MADDE 6- 6326 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- (1) Bakanlık, meslek kuruluşlarının ve iştiraklerinin her türlü iş, işlem, faaliyet ve hesaplarını müfettişler ve kontrolörler aracılığıyla gerektiğinde ve en geç üç yılda bir zorunlu olarak denetleme yetkisini haizdir. Meslek kuruluşları denetim esnasında her türlü bilgiyi vermek ve belgeyi göstermekle yükümlüdür.

(2) Meslek kuruluşlarının organ üyeleri ile personeli, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden, meslek kuruluşlarının paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muamelata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılırlar.

(3) Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya ikinci fıkrada belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan ya da yapılan denetim bakımından görevi başında kalması sakıncalı görülen meslek kuruluşlarının personeli Bakanlık müfettişinin teklifi üzerine üç ay süre ile Bakanlık tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılabilir. Gerekli

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(5) Ruhsatname sahibi olmadan rehberlik hizmetinde bulunulamaz, bulunanlar hakkında hizmet verilen kişi sayısı ve bölgenin özellikleri dikkate alınarak ilgili mülki idare amiri tarafından yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(6) Turist rehberliği hizmetinin verilmesi sırasında, bu hizmeti alanların bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin eden turist rehberleri hakkında ilgili mülki idare amiri tarafından yirmibeşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

MADDE 6- 6326 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- (1) Bakanlık, meslek kuruluşlarının ve iştiraklerinin her türlü iş, işlem, faaliyet ve hesaplarını müfettişler ve kontrolörler aracılığıyla gerektiğinde ve en geç üç yılda bir zorunlu olarak denetleme yetkisini haizdir. Meslek kuruluşları denetim esnasında her türlü bilgiyi vermek ve belgeyi göstermekle yükümlüdür.

(2) Meslek kuruluşlarının organ üyeleri ile personeli, görevlerini yerine getirirken görevleriyle ilgili suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden, meslek kuruluşlarının paralarıyla para hükmündeki evrak, senet ve sair varlıkları ile muhasebe ve muamelata ilişkin her çeşit defter ve evrak ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılırlar.

(3) Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya ikinci fıkrada belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan ya da yapılan denetim bakımından görevi başında kalması sakıncalı görülen meslek kuruluşunun personeli Bakanlık müfettişinin teklifi üzerine üç ay süre ile Bakanlık tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılabilir. Gerekli görülmesi hâlinde bir

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

görülmesi halinde bir defaya mahsus olmak üzere bu süre Bakanlık tarafından üç ay daha uzatılabilir. Görevden uzaklaştırılan personele, uzaklaştırma süresi boyunca yapılacak ödemelerin üçte ikisi ödenir.

(4) Bu madde kapsamında görevden uzaklaştırılanlar; denetim sırasında veya denetimin tamamlanmasından sonra Bakanlık kararıyla veya haklarında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ya da mahkûmiyetlerine karar verilmediği takdirde görevlerine dönerler. Görevine iade edilenlerin uzaklaştırma süresi boyunca mahrum kaldığı ödentileri, kanuni faizleri ile birlikte istihdam edildikleri meslek kuruluşu tarafından ödenir.

(5) Milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, birliklerin ve turist rehberleri odalarının organları Bakanlık tarafından faaliyetten men edilebilir. Faaliyetten men kararı, yirmidört saat içinde görevli hakimın onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

(6) Bakanlık, bu madde kapsamında açılan davaları katılan sıfatıyla takip edebilir.”

MADDE 7- 6326 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- (1) Turist rehberliği niteliğindeki hizmet, faaliyet ve bunlara yönelik sözleşmeler, turist rehberlerinin disiplin, sicil ve çalışma kartlarına ilişkin hususlar ile meslekte uzmanlığa yönelik kurs, seminer ve eğitim programları birlik tarafından çıkarılan yönetmelik ile düzenlenir.”

“(2) Bakanlığın meslek kuruluşları üzerindeki idari ve mali denetimine ilişkin usul ve esaslar ile bu Kanunla Bakanlığa verilen yetki ve görevlere ilişkin hükümlerin uygulanmasına dair hususlar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

defaya mahsus olmak üzere bu süre Bakanlık tarafından üç ay daha uzatılabilir. Görevden uzaklaştırılan personele, uzaklaştırma süresi boyunca yapılacak ödemelerin üçte ikisi ödenir.

(4) Bu madde kapsamında görevden uzaklaştırılanlar; denetim sırasında veya denetimin tamamlanmasından sonra Bakanlık kararıyla veya haklarında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ya da mahkûmiyetlerine karar verilmediği takdirde görevlerine dönerler. Görevine iade edilenlerin uzaklaştırma süresi boyunca mahrum kaldığı ödemeleri, kanuni faizleri ile birlikte istihdam edildikleri meslek kuruluşu tarafından ödenir.

(5) Milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, birliklerin ve odaların organları Bakanlık tarafından faaliyetten men edilebilir. Faaliyetten men kararı, yirmidört saat içinde görevli hakimın onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

(6) Bakanlık, bu madde kapsamında açılan davaları katılan sıfatıyla takip edebilir.”

MADDE 7- 6326 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- (1) Turist rehberliği niteliğindeki hizmet, faaliyet ve bunlara yönelik sözleşmeler, turist rehberlerinin disiplin, sicil ve çalışma kartlarına ilişkin hususlar ile meslekte uzmanlığa yönelik kurs, seminer ve eğitim programları birlik tarafından çıkarılan yönetmelik ile düzenlenir.

(2) Bakanlığın meslek kuruluşları üzerindeki idari ve mali denetimine ilişkin usul ve esaslar ile bu Kanunla Bakanlığa verilen yetki ve görevlere ilişkin hükümlerin uygulanmasına dair hususlar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 8- 6326 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Rehberlik kimlik kartının ruhsatname ile değiştirilmesi

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirmeyenlerin rehberlik kimlik kartları, Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentlerindeki koşulları taşımaları ve bu Kanuna göre kurulan ilgili odaya kaydolmaları şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde başvurmaları halinde ruhsatname ile değiştirilir. Bakanlık tarafından bu süre bir yıl uzatılabilir.

MADDE 9- 6326 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Yabancı dil yeterliliği bakımından saklı tutulan haklar

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla turist rehberliği ruhsatnamesine sahip olan turist rehberleri ile geçici 4 üncü madde kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirenlerin, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç beş yıl içinde bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen belgeyi getirmeleri zorunludur. Aksi takdirde Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilirler. Yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri hâlinde ise çalışma kartı olarak, yeniden başarılı oldukları dilde mesleklerini icra edebilirler. Bu madde kapsamında yabancı dil yeterliliklerini belgeleyenler hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası uygulanır.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8- 6326 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Rehberlik kimlik kartının ruhsatname ile değiştirilmesi

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirmeyenlerin rehberlik kimlik kartları, bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentlerindeki koşulları taşımaları ve bu Kanuna göre kurulan ilgili odaya kaydolmaları şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde başvurmaları hâlinde ruhsatname ile değiştirilir. Bu süre Bakanlık tarafından bir yıl uzatılabilir.”

MADDE 9- 6326 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Yabancı dil yeterliliği bakımından saklı tutulan haklar

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında rehberlik kimlik kartını ruhsatname ile değiştirenlerin, bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen belgeyi sunmaları zorunludur. Aksi takdirde Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilirler. Yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri hâlinde ise çalışma kartı olarak, yeniden başarılı oldukları dilde mesleklerini icra edebilirler.”

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 6326 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Mesleğe yeniden kabul sınavı

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan sınava katılmayanlar ile sınavda başarısız olanlar bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde Bakanlığa başvurmaları, bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerinde öngörülen koşulları taşımaları ve Bakanlık tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları kaydıyla mesleğe kabul edilir. Bu madde kapsamında mesleğe kabul edilenlerin mesleğe kabul edildikleri tarihten itibaren en geç beş yıl içinde bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen belgeyi getirmeleri zorunludur. Aksi takdirde Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilirler. Yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri halinde ise çalışma kartı alarak, yeniden başarılı oldukları dilde mesleklerini icra edebilirler. Bu madde kapsamında yabancı dil yeterliliklerini belgeleyenler hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası uygulanır.”

MADDE 11- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Paket tur ve tur kapsamında, sadece ülkemizdeki müze ve ören yerlerine düzenleyecekleri gezilerdeki tanıtım hizmetini bu alanlarda turist rehberleri ile vermek.”

MADDE 12- 1618 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 6326 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Mesleğe yeniden kabul sınavı

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan sınava katılmayanlar ile sınavda başarısız olanlar bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde Bakanlığa başvurmaları, bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerinde öngörülen koşulları taşımaları ve Bakanlık tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları kaydıyla mesleğe kabul edilir. Bu madde kapsamında mesleğe kabul edilenlerin bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen belgeyi sunmaları zorunludur. Aksi takdirde Türkçe turist rehberi olarak mesleklerini icra edebilirler. Yabancı dil yeterliliğini belgelemeleri hâlinde ise çalışma kartı alarak, yeniden başarılı oldukları dilde mesleklerini icra edebilirler.”

MADDE 11- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Paket tur ve tur kapsamında, ülkemizdeki müzelerde, ören yerlerinde ve tescilli kültür varlıklarında sunulacak tanıtım hizmetini bu alanlarda turist rehberleri ile vermek.”

MADDE 12- 1618 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ile
73 Milletvekilinin Teklifi)

“Seyahat acentaları, müşterilerine verdiği hizmetler sırasında, müşterilerinin bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde belgeleri Bakanlıkça iptal edilir ve bunlar beş yıl süreyle seyahat acentalığı yapamaz.”

MADDE 13- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Seyahat acentaları, müşterilerine verdiği hizmetler sırasında, müşterilerinin bilgisi ve onayı dışında alışveriş amaçlı belirli bir işletmeye gönderilmeleri karşılığında kendisine veya yönlendireceği kişiye herhangi bir menfaat temin etmeleri halinde bu seyahat acentalarının belgeleri Bakanlıkça iptal edilir ve bunlar beş yıl süreyle seyahat acentalığı yapamaz.”

MADDE 13- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

